

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Kisbudmér Község
Önkormányzata

2024 - 2029

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	9
Célok	10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	12
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	12
2. Stratégiai környezet bemutatása	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	15
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	40
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	58
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	65
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	73
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	79
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	80
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	81
1. A HEP IT részletei.....	81
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	81
Jövőképünk	82
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	83
3. Megvalósítás	88
3.1 A megvalósítás előkészítése	88
3.2 A megvalósítás folyamata	88
3.3 Monitoring és visszacsatolás	91
3.4 Nyilvánosság	91
3.5 Kötelezettségek és felelősség	92
3.6 Érvényesülés, módosítás	93
4. Elfogadás módja és dátuma	94

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Kisbudmér Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A település általános bemutatása

Az oklevelek 1285-ben említették először, Budmer néven. Már a középkorban két falut alkotott, melyet 1339-től Alsó- és Felső- előnévvel különböztettek meg. A település a Budmér nemzetségbeli Budméri család birtoka volt, akik a megye közéletében játszottak szerepet 1298-ban Bezedek mellett voltak birtokosok. 1308-ban a család egyik tagja [Óvári] Konrád fia Jakab szolgálatában állt 1308-ban Károly Róbert király az örökös nélkül elhalt Leus birtokát Becsei Imrének adta, de a beiktatásának Leus unokaöccsei András fia Mihály és Gergely ellentmondtak. 1332-ben papja 1 fertó, 1335-ben 8 báni pápai tizedet fizetett. A török megszállás kipusztította a lakosságot. Később, bár szerb lakosság kis létszámban visszatelepült, a 16. században nagyszámú német lakosság telepedett le, meghatározva ezzel a falu képét. Később magyar lakosság is megtelepedett itt.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A település földrajzi elhelyezkedése

Kisbudmér község Baranya megye délkeleti részében, jelenleg a Bólyi Járás területén fekszik. Kisbudmér a Dél-Baranyai-Dombság kistáj déli határvonulata mentén helyezkedik el. Mohács és Pécs közötti, 57. sz. útról letérve Villány felé található zsáktelepülés. A település területi domborzati adottságait tekintve változatos képet nyújt. A Baranyai dombság vonulata a külterület 57. úttól északra fekvő részét érinti. Itt a felszín tagoltabb, mint az 57. úttól délre kezdődő Pécsi-medence a vízfolyás völgyektől eltekintve viszonylag sík területen. A terület délről észak felé fokozatosan emelkedik, a legmagasabb a település északi határa. A szintkülönbség a közigazgatási terület északi részén meghaladja a 110 m-t. Észak-dél irányában több völgy húzódik végig a területen, ebből adódóan a terep Kelet-Nyugat irányában magasabb térszintű dombhátaból és a köztük lemélyült völgyekből áll.

Természeti adottságok:

Kisbudmér közigazgatási területén laza üledék és szilárd kőzetek együttes előfordulása jellemzi a felszínhez közeli földtani felépítést. Nagy kiterjedésű, de területrészenként eltérő vastagságú és kifejlődésű pleisztocén korú képződmények alkotják a felszínhez közeli kőzetteret. A szilárd kőzettömegbe települt kőzetlisztbe (lössbe) mélyült eróziós völgyek nyomvonalához illeszkedve alakult ki a község belterülete.

A napsütéses órák száma meghaladja az évi 2000 órát. Az átlagos évi középhőmérséklet 11,0 C fok. Az éves csapadék mennyisége átlagban 620-750 mm között ingadozik. A leggyakoribb

szélirány az Ény-i. A település déli határában a Karasica vízgyűjtője és ártere húzódik. A talajvíz magassága 6-7 m között van.

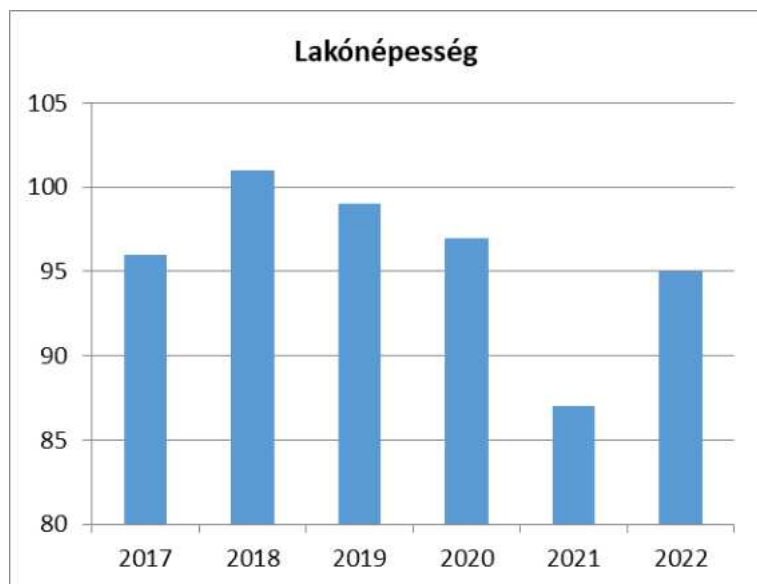
Lakosság száma jelenleg 109 fő. A Bólyi Közös Önkormányzati Hivatal látja el az önkormányzati és államigazgatási feladatokat a borjádi kirendeltségén keresztül. Az önkormányzatnak önálló intézménye, a falugondnoki szolgálatot kivéve nincs. Az óvodai feladatokat Borjádi Óvodatársulás látja el, melynek tagja az önkormányzat. A településen élő gyermekek a Bólyi Általános Iskolába illetve a Villányi Általános Iskolába járhatnak. A háziorvosi ellátást a Borjádi Háziorvos látja el. Helyben munkáltató nincs, az önkormányzat az egyetlen foglalkoztató. A településen a munkaképes korú lakosság vagy Bóly irányában, vagy Villány Siklós irányában tud csak munkát találni, de a közlekedési lehetőségek nagyon rosszak. Hétvégén a településre tömegközlekedési eszközzel nem lehet eljutni. Az önkormányzat szociális jellegű kiadásai folyamatosan növekszik.

A szociális feladatokat a Bólyi székhelyű Bólyi Integrált Szociális Központ, társulásban történő működtetésével látja el. A családsegítő és gyermekjóléti feladatokat szintén a bólyi székhelyű társuláson keresztül látja el.

Demográfia alakulását az alábbi táblázatok mutatják be:

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	96	bázis év
2018	101	105,21%
2019	99	98,02%
2020	97	97,98%
2021	87	89,69%
2022	95	109,20%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

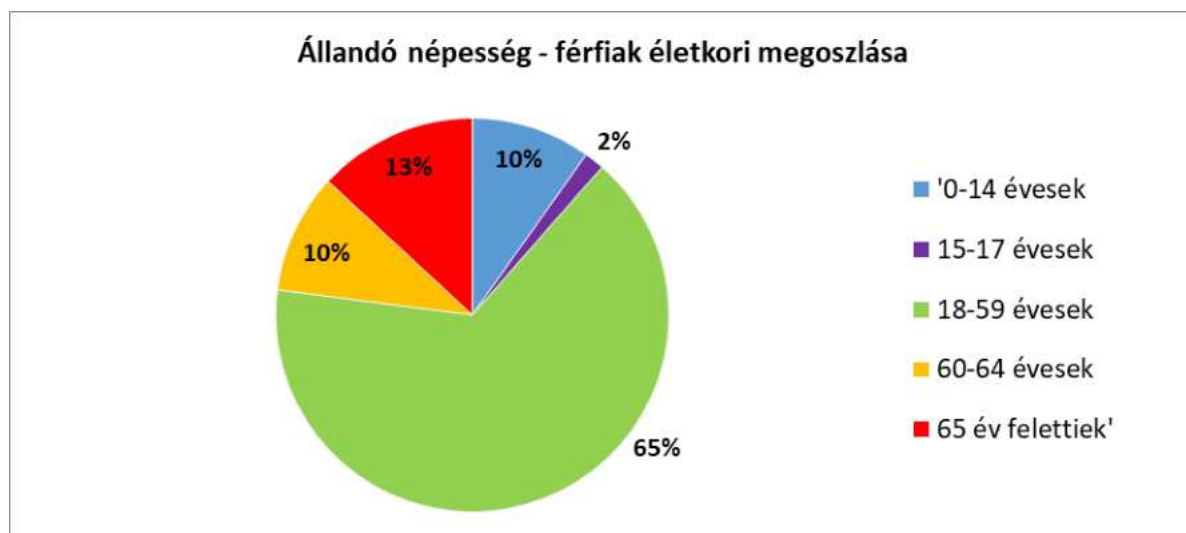

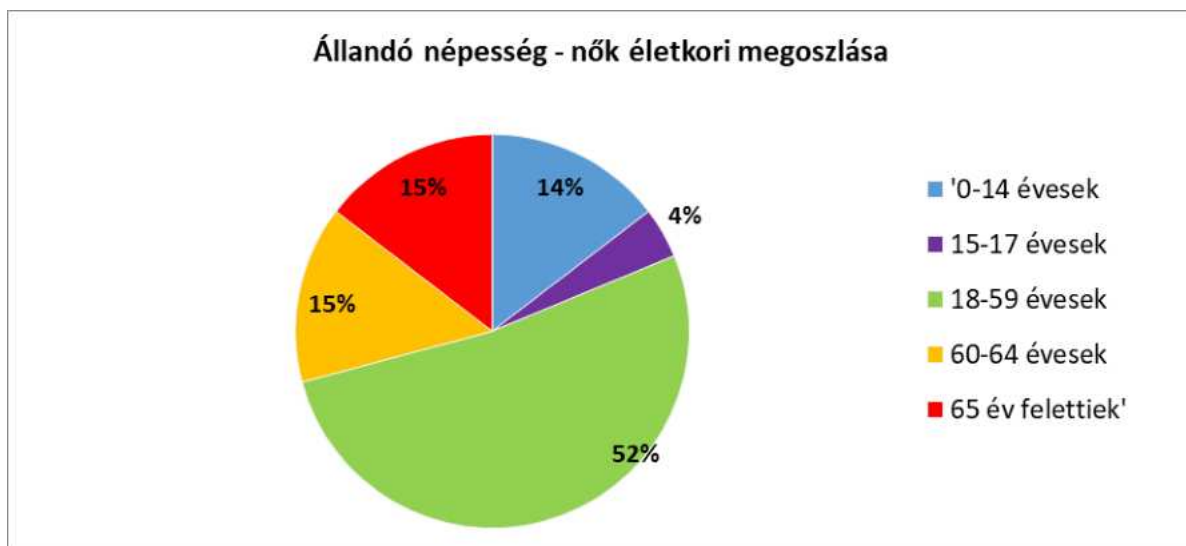
A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a település lakónépessége a vizsgált időszakban kismértékű csökkenést mutat, inkább stagnál.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	61	48	109	55,96%	44,04%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			4	3,67%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	6	7	13	5,50%	6,42%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	1	2	3	0,92%	1,83%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	40	25	65	36,70%	22,94%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	6	7	13	5,50%	6,42%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	8	7	15	7,34%	6,42%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 2. sz. táblázat, illetve a kördiagramok a 2020 évi állandó népesség (bejelentett állandó népesség) adatait tartalmazza, korosztályos és nemenkénti bontásban. A táblázatból és a kördiagramokból megállapítható, hogy a 18-59 év közötti korosztály aránya a legmagasabb az állandó lakónépességen belül. Az is látható, hogy a 0-2 év, illetve a 0-17 év közöttiek száma igen alacsony. Ez rámutat a település egyik problémájára, mely a település lakosságának elöregedés.

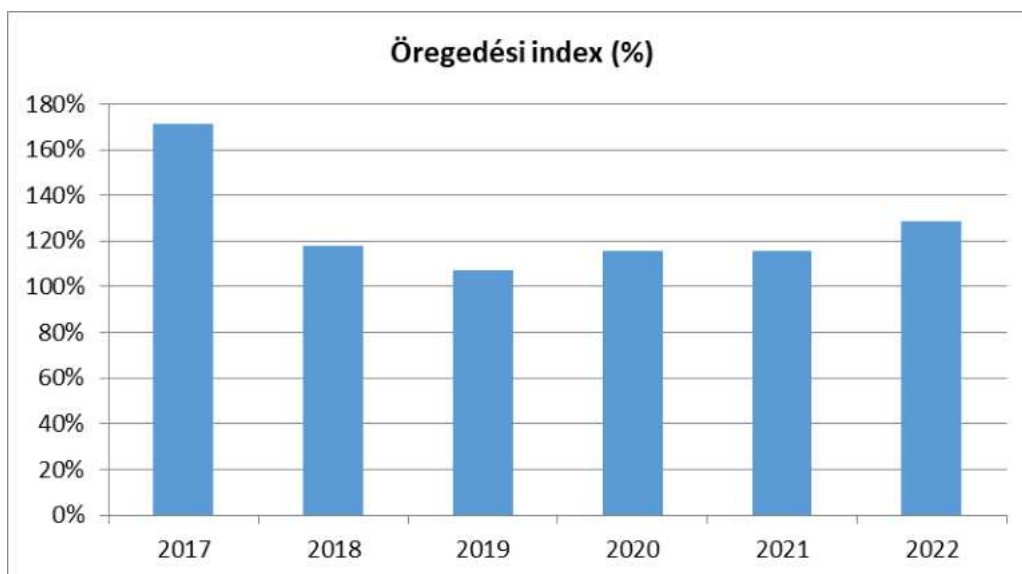

Az öregedési index az időskorú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki. A népesség korösszetétel változásának és az előregedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	12	7	171,43%
2018	13	11	118,18%
2019	15	14	107,14%
2020	15	13	115,38%
2021	15	13	115,38%
2022	18	14	128,57%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti táblák alapján elmondható, hogy a településen a 65 év feletti korosztályba tartozók száma a vizsgált időszakban lassú emelkedést 2018 és 2019-ben mutat. Ugyanezen időszakban a 0-14 év közötti korosztályba tartozó állandó lakosok száma lassú ütemben növekszik. A két adat alakulása alapján elmondható, hogy a település lakosság előregszik, de nem követi az országos és regionális folyamatokat. Magyarország öregedési indexe 2023. évben 141,5%, a Dél-Dunántúl 2023-ban 167,7%, volt. /KSH 22.1.2.5. Eltartottsági ráták, öregedési index vármegye és régió szerint, január 1./ Az adatokat összehasonlítva a település öregedési indexe jóval alacsonyabb a regionális adatokhoz viszonyítva.

A lakónépessége számának csökkenését és ezzel párhuzamosan a korcsoportok számának alakulását jelentős mértékben befolyásolja az elvándorlás és az állandó jellegű odavándorlás mértéke is.

Az állandó népesség és a lakónépesség számának alakulását is figyelembe véve a településről történő elvándorlás nem jellemző az elmúlt éveket tekintve. A beköltözések számának alakulását jelentős mértékben befolyásolta a „Családok Otthonteremtési Kedvezménye”.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2017	-31,09
2018	-10,15
2019	-10,00
2020	-30,61
2021	-86,96
2022	-104,05

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az élveszületések és halálozások száma tekintve elmondható, hogy a születésszám alacsony. Az élve születések és halálozások száma a vizsgált időszakban hullámzó.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-10,36
2018	20,30
2019	-30,00
2020	0,00
2021	-10,87
2022	23,12

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Településünk gyönyörű természeti környezetben fekszik. A természeti adottságok mellett a kitűnő levegő, a sajátos mikroklima és a nyugodt, csendes környezet, ami komoly érték. A település épített környezetében viszonylag kevés az említésre méltó érték, de a templom és környezete helyi védelem alatt áll.

A helyi társadalmi, közélet értékeiként tartjuk számon a több nemzetiséget, a nemzetiségek nyelvét és kultúráját, valamint még az egyre kevésbé fellelhető hagyományos paraszti, falusi élethez kötődő gazdasági és kulturális hagyományokat.

Küldetésünk, hogy a település természeti és épített környezetének fenntarthatóságának biztosítása mellett olyan közösségi és gazdasági környezetet hozzunk létre, és biztosítsuk annak folyamatos fejlődését, melyben az itt élők jól érzik magukat. Biztos megélhetés mellett lehetőségük van kulturált szórakozásra, kikapcsolódásra. A helyi és társadalmi életben biztosított legyen a tolerancia és az egymásra figyelés. A közösség számára természetessé váljon a hátrányos megkülönböztetés elleni egyéni és közösségi fellépés. Az egyéni és közösség szolgáltatások elérése minden lakó számára azonos eséllyel legyen biztosítható. Szűnjön meg a településen belül még tapasztalható közösségi szegregáció is.

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal él, milyen a

származása vagy az anyagi helyzete. A helyzetelemzés célja annak megállapítása, hogy a közösségben élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi, egészségügyi mutatókkal rendelkeznek, és ezek alapján milyen esélyegyenlőtlenségi problémákkal küzdenek.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Kisbudmér település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Gazdasági program 2020-2024: egy választási ciklusra vonatkozóan fogalmazza meg a település gazdaságfejlesztési elképzeléseit. Esélyegyenlőségi szempontból fontos, hogy a program a vállalkozások, az idegenforgalom és az infrastruktúra fejlesztésén kívül kitér a foglalkoztatás-bővítéssel kapcsolatos teendőkre, célokat fogalmaz meg a közfoglalkoztatással kapcsolatban, valamint a közszolgáltatások biztosítása, színvonalának javítása kapcsán is.

Köznevelés fejlesztési terv - a kormányhivatalok közreműködésével és a helyi önkormányzatok véleményének kikérésével és közreműködésével készíti el megyei szintű bontásban az intézményhálózat-működtetési és köznevelési-fejlesztési tervet. A települési önkormányzat kötelezettsége, hogy beszerezze a településen működő köznevelési intézmények nevelőtestületei, alkalmazotti közösségei, a szülői és diákszervezetei véleményét. Az oktatási hivatal s feladata az is, hogy a köznevelés-fejlesztési terv elkészítésekor a nemzetiséget érintő kérdésekben beszerezze az érintett települési, területi és országos nemzeti önkormányzatok egyetértését.

Kisbudmér településen jelenleg nincs az esélyegyenlőségi célcsoportokat – mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők – érintő helyi szabályozás.

(Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció stb.)

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az önkormányzat a környező kistelepülésekkel közösen tartja fenn az óvodát. Az óvoda Borjádön működik, ahova Kisbudmérön kívül Borjádról, Nagybudmerről és Pócsáról járnak gyerekek. A Bólyi Általános Iskola fenntartója a Bólyi Német Önkormányzat. Tekintettel arra, hogy nemzetiségi oktatási intézményről van szó felvételi körzethatára Bóly településre terjed ki, azonban az intézmény fogadja a kisbudméri gyerekeket is. A kötelező felvételt biztosító intézmény a Villányi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola. Bölcsődei elhelyezést a Bólyi Óvoda és Bölcsőde biztosít.

A gyermekek, idősek, illetve fogyatékkal élők ellátása érdekében a település társulásokban vesz részt, melyeknek gesztor települése Bóly. Ilyen társulás:

- Bólyi Szociális és Gyermejjóléti Társulás;
- Bólyi Integrált Szociális Központ,
- Bólyi Gyermejjóléti és Családsegítő Szolgálat; Család- és Gyermejjóléti Központ,
- Bólyi Családok Átmeneti Otthona
- Borjádi Óvodai Társulás

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Felhasználtuk a szakemberek tapasztalatait. Természetesen azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott a 2011. évi népszámlálás adataiból indultunk ki illetve személyes adatgyűjtéssel foglaltuk össze.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak egy elvont fogalom a szociológiában, hanem a mindennapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek, és nagyon kicsi az esélyük arra, hogy ebből a helyzetből, önerőből kilépjen.

A mélyszegénység egy komplex jelenség, melynek okai többek között iskolai, képzettségi és foglalkoztatottságbeli, társadalmi és gazdasági hiányosságokban mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek.

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben jelentkezik elsősorban: lakhatás, egészségi állapot és az iskolázottság területén.

A mélyszegénység következménye a társadalmi leszakadás, kizorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások terén.

Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 célja: „hogy a társadalomtudományos kutatásokra, szakstatisztikákra is tekintettel bemutassa a szegénységgel összefüggő társadalmi problémákat, és a következő évtizedre kijelölje a szegénységből fakadó, a roma népességet fokozottan érintő társadalmi hátrányok csökkentésének főbb irányait.”

A roma közösséget érintő problémák tekintetében Kisbudmér község hasonló az országos, megyei és környező települések átlagához. A településen élő romák aránya hasonló az országos és térségi adatokhoz. A településen a romák arány megközelíti a 7-10 %-ot. Ezért az önkormányzat az esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt hangsúlyt helyez a romák helyzetére.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

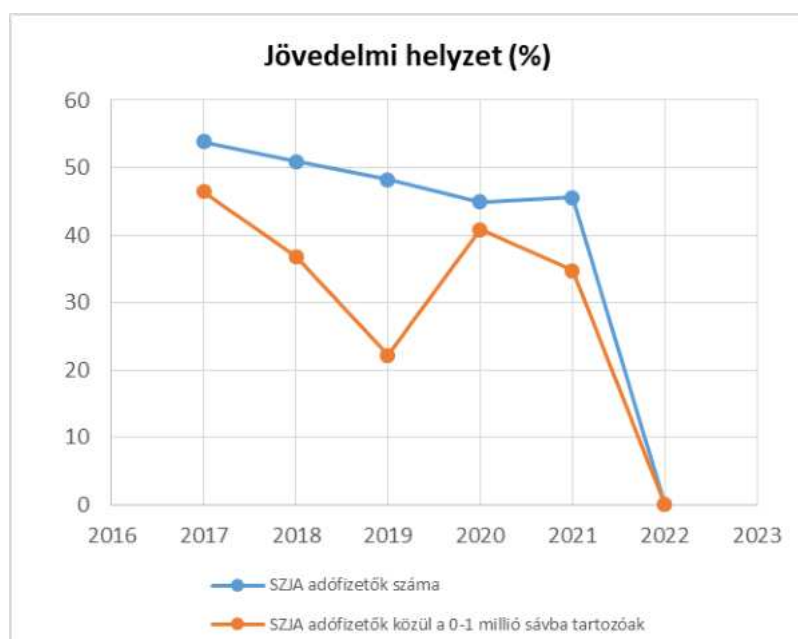
Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Pócsán, tapasztalataink szerint, a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivátlanság, a társadalmi előítélet jelenléte, valamint a helyi infrastruktúra hiányossági (pl.: közlekedési nehézségek).

A szegénységben élők és a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely e személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe, mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2017	53,85	46,43
2018	50,89	36,84
2019	48,21	22,22
2020	44,95	40,82
2021	45,54	34,78
2022	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 3.1. számú táblázat adatai alapján megállapítható, hogy az állandó lakónépesség közel 50% fizet adót, azaz rendelkezik valamilyen jövedelemmel. Az adófizetők jelentős részének jövedelme nem éri el az éves 1 millió forintot. Ez legfőképp abból adódhat, hogy napi bejelentéssel foglalkoztatják a munkavállalókat, vagy szezonális jellegű munkát végeznek.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

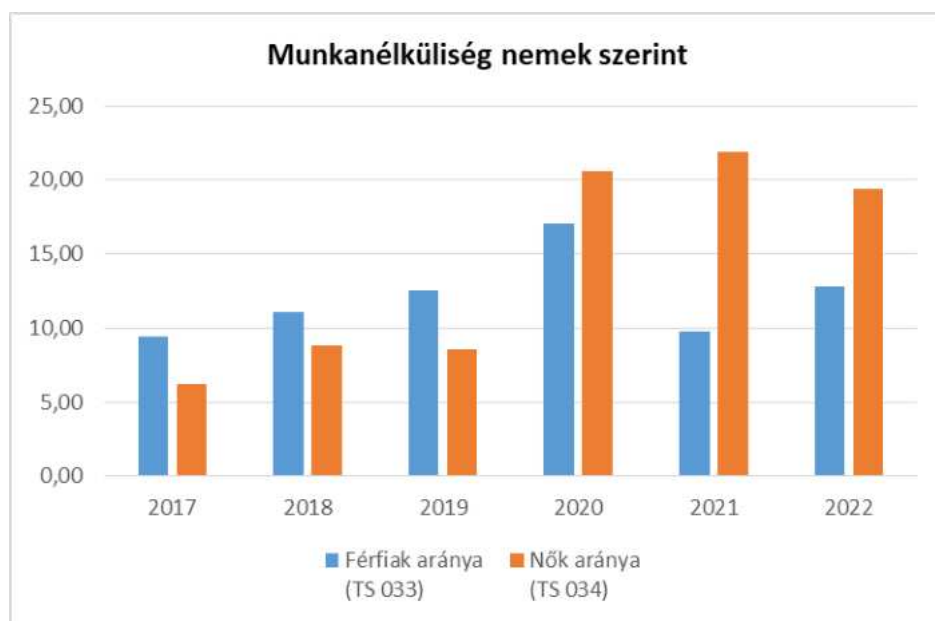
A táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

A foglalkoztatás szempontjából általánosságban elmondható, hogy hátrányos helyzetű az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztály, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, a szakképesítéssel nem rendelkezők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékkal élő emberek.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	9,43	6,25	7,84%
2018	11,11	8,82	9,97%
2019	12,50	8,57	10,54%
2020	17,02	20,59	18,81%
2021	9,76	21,88	15,82%
2022	12,82	19,35	16,09%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az alábbi táblázat adataiból megállapítható, hogy településünkön 2017 óta a munkanélküliek száma folyamatosan, fokozatosan emelkedik.

A nyilvántartott álláskeresők nemek szerinti megoszlása a vizsgált időszakban 2020-ig a férfiak érintettségét mutatja jobban. 2020-ban azonban fordulat mutatkozik, a nyilvántartott álláskeresők között a nők száma emelkedett. 2019-hez képest nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a nők tekintetében megduplázódott, és 2020-2021-2022-es években szinten is maradt. Ebben a folyamatban szerepet játszhatott a pandémia miatt kialakult gazdasági helyzet is. A diagramm alapján megállapítható, hogy 2021-2022-es időszakot tekintve a nők számára nagyobb problémát jelent az elhelyezkedés, mint a férfiaknak.

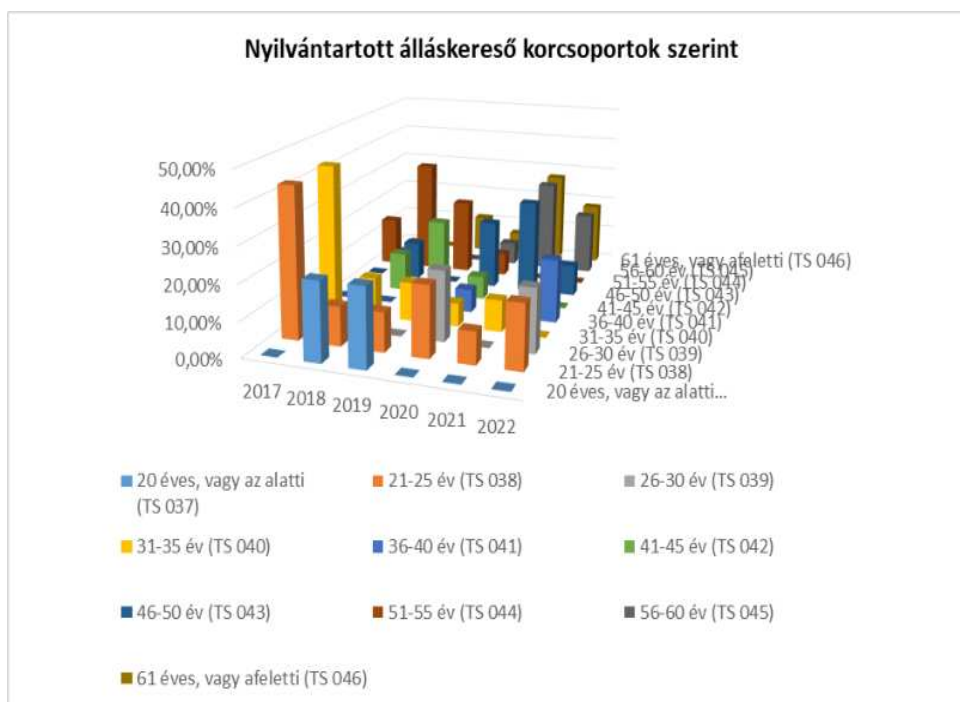
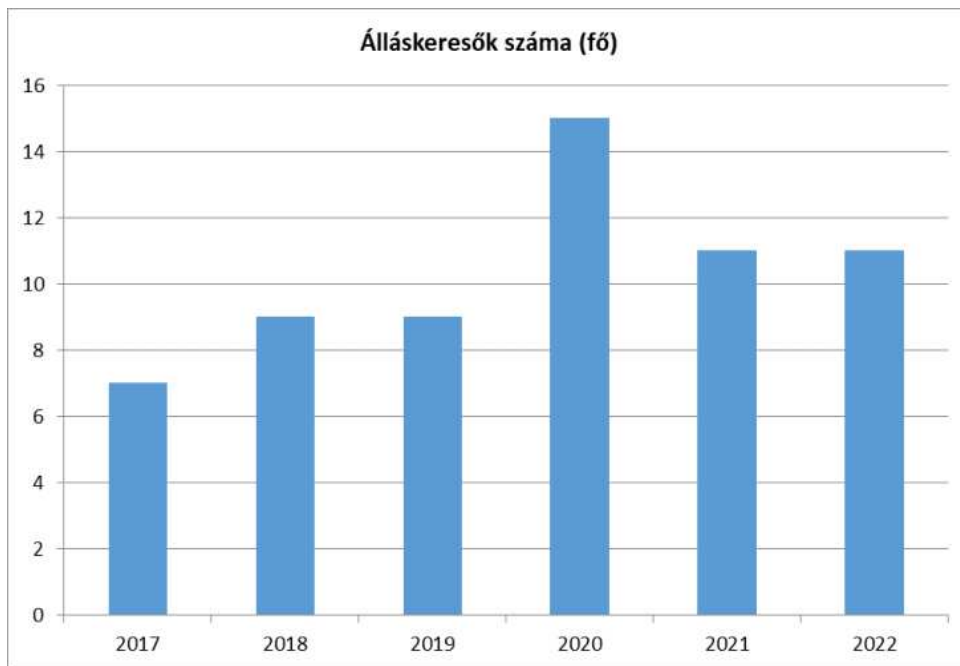
A korcsoportonkénti összetétel tekintetében általános tendencia nem figyelhető meg a vizsgált időszakban, minden évben eltérően alakul. Az azonban megállapítható, hogy a 21-30, 45-50

közötti és 56 év feletti korosztályt jobban érinti a probléma. Ennek oka a tapasztalt hiánya, illetve a képzettségbeli hiányosság lehet.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	7	9	9	15	11	11
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	2,00	2,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	22,22%	22,22%	0,00%	0,00%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	3,00	1,00	1,00	3,00	1,00	2,00
	%	42,86%	11,11%	11,11%	20,00%	9,09%	18,18%
26-30 év (TS 039)	Fő	0,00	0,00	0,00	3,00	0,00	2,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	20,00%	0,00%	18,18%
31-35 év (TS 040)	Fő	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,00
	%	42,86%	11,11%	11,11%	6,67%	9,09%	0,00%
36-40 év (TS 041)	Fő	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	2,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	6,67%	0,00%	18,18%
41-45 év (TS 042)	Fő	0,00	1,00	2,00	1,00	0,00	0,00
	%	0,00%	11,11%	22,22%	6,67%	0,00%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	0,00	1,00	0,00	3,00	3,00	1,00
	%	0,00%	11,11%	0,00%	20,00%	27,27%	9,09%
51-55 év (TS 044)	Fő	1,00	3,00	2,00	1,00	0,00	0,00
	%	14,29%	33,33%	22,22%	6,67%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	0,00	0,00	0,00	1,00	3,00	2,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	6,67%	27,27%	18,18%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0,00	0,00	1,00	1,00	3,00	2,00
	%	0,00%	0,00%	11,11%	6,67%	27,27%	18,18%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

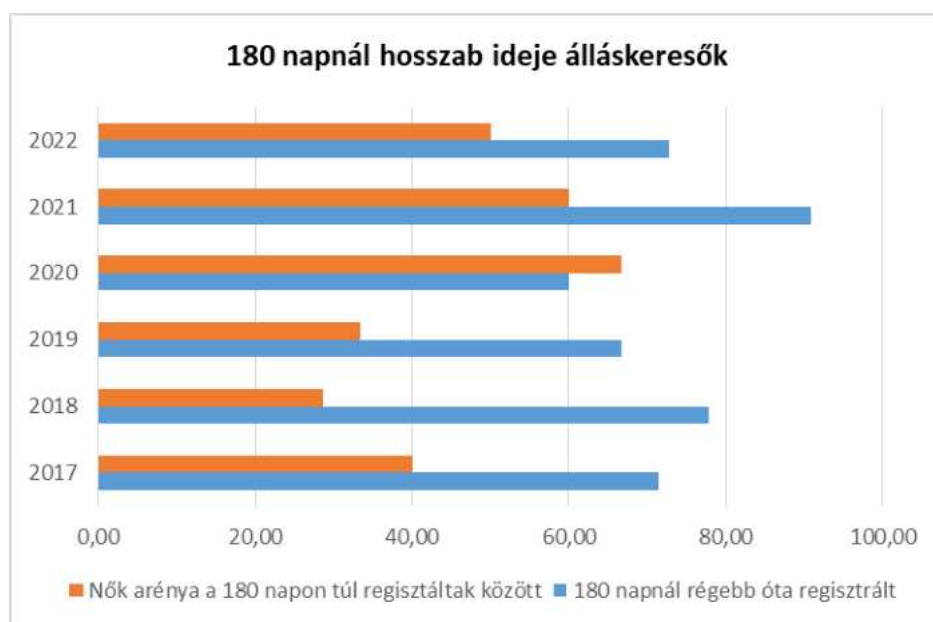
Az álláskeresők számának alaklás a vizsgált időszakban 2017-hez képest jelentős, ugrásszerű csökkenést mutat a 21-25 és 31-35 év közöttiek aránya. Megállapítható továbbá, hogy az 56 év felettiek jobban érintettek.

A tartós munkanélküliek arányát tekintve az alábbi táblázat alapján elmondható, hogy a nyilvántartott álláskeresők jelentős hányada nem tudott elhelyezkedni 180 napon belül, ez azt mutatja, hogy a tartós munkanélküliség komoly problémát jelent. A táblázat arra is rámutat, hogy a nőket és a férfiakat egyaránt érintette 2022-ben. Ez a folyamat több tényező eredménye: alacsony iskolai végzettség, életkor, munkahelyek számának alakulása a térségben.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott állás keresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	71,43	40,00
2018	77,78	28,57
2019	66,67	33,33
2020	60,00	66,67
2021	90,91	60,00
2022	72,73	50,00

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

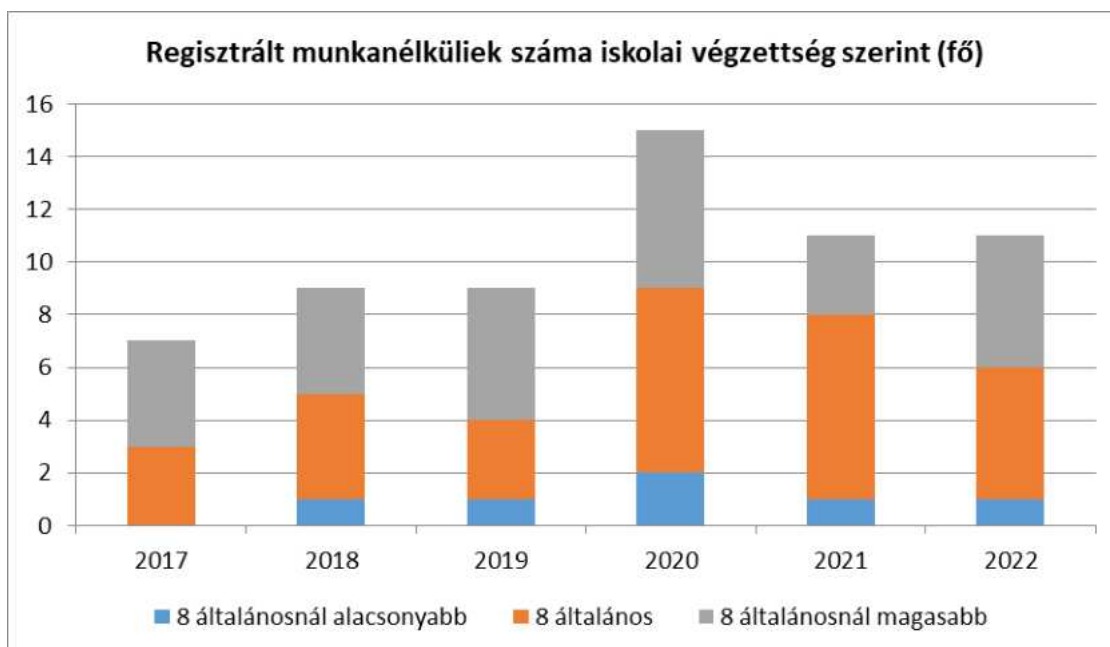

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A megszerzett iskolai végzettség nagymértékben befolyásolja az elhelyezkedést. A munkaerő-piaci kínálat- kereslet folyamatos nyomon követése segít meghatározni a képzési irányvonalakat, rávilágít a hiányszakmákra, illetve megmutatja, mely területeken van túlképzés.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	7	0	0,00%	3	42,86%	4	57,14%
2018	9	1	11,11%	4	44,44%	4	44,44%
2019	9	1	11,11%	3	33,33%	5	55,56%
2020	15	2	13,33%	7	46,67%	6	40,00%
2021	11	1	9,09%	7	63,64%	3	27,27%
2022	11	1	9,09%	5	45,45%	5	45,45%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Kisbudmérőn az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma a 2011-es népszámlálási adatokat tekintve jelentősen csökkent. A 2017-2022 közötti időszakot tekintve számuk nem jelentős, továbbra stagnáló tendenciát mutat a nyilvántartott állás keresők körében. A 8 általánossal, szakiskolai és szakmunkásképzővel, illetve szakközépiskolai végzettséggel és érettséggel rendelkezők aránya követi az országos tendenciát, e végzettséggel rendelkező állás keresők száma a legmagasabb. A településen ezek alapján elsősorban a képzettséggel nem rendelkezők, illetve a már képzettséggel rendelkezők felnőttképzésbe történő bevonása, illetve az igények felmérése tekinthető elsődleges feladatnak.

Arra vonatkozóan, hogy az elmúlt időszakban hány fő vett részt felnőttképzésben- nem önkormányzati szervezésben - adat nem áll rendelkezésünkre.

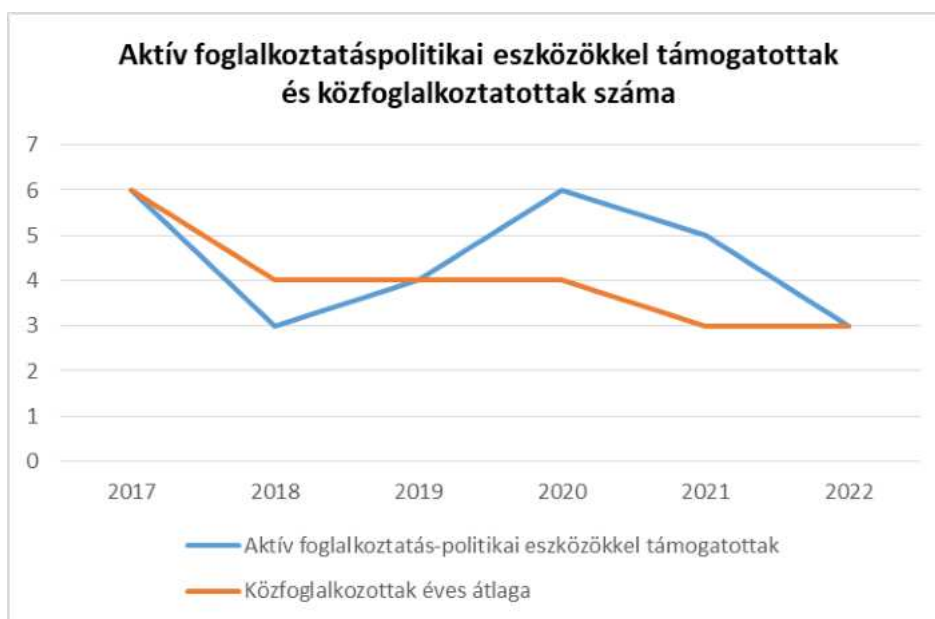
A településen az elmúlt években folyamatos problémát jelent, hogy a felsőfokú végzettségűek a településen illetve a környéken nem találnak munkalehetőséget, így azt elhagyni kényszerülnek. Mindez különösen jellemző a fiatal felsőfokú végzettségűekre, akik már később sem térnek vissza a településre

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. A 2013 óta folyamatosan, több alkalommal indítottunk közfoglalkoztatást. A közfoglalkoztatásban foglalkoztatott munkavállalók száma az 2015-höz képest a felére csökkent, jelenleg 3 főt foglalkoztatunk ilyen jogviszonyban.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	6	6
2018	3	4
2019	4	4
2020	6	4
2021	5	3
2022	3	3

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Kisbudmér község infrastrukturális ellátottságát tekintve rossz helyzetben van. A település mind autópályán, mind főútvonalon nehezen megközelíthető.

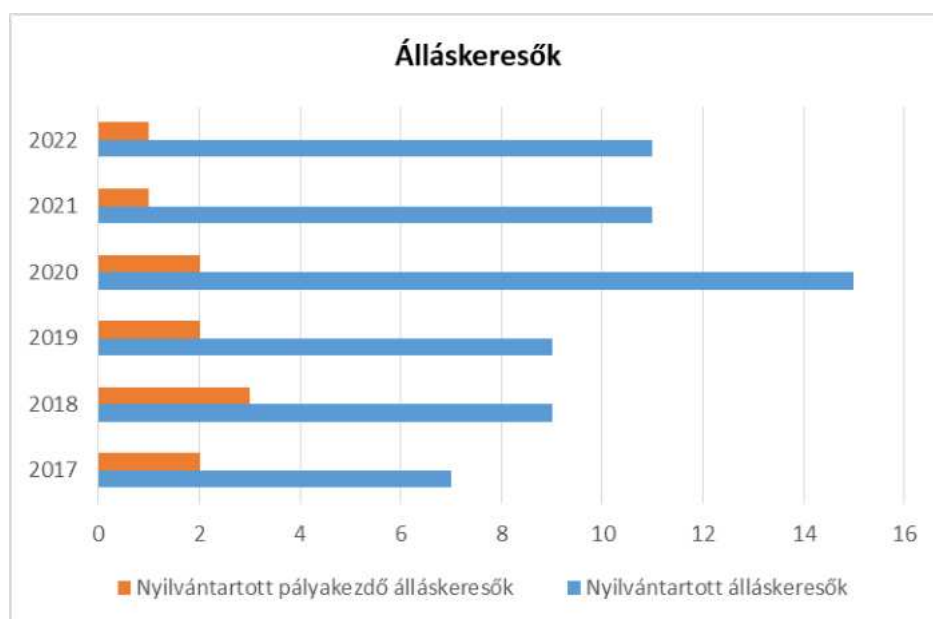
A közeli foglalkoztatási centrumok- elsősorban Bóly-Villány - eléréséhez mind a tömegközlekedés, mind az egyéni utazás lehetősége részben biztosított. A menetrend szerint közlekedő buszjáratok száma alacsony. Sajnálatos módon a környező települések megközelítése a

folyamatosan csökkenő járatok miatt egyre nehezebb, munkába járásra már nehezen használható.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	7	2
2018	9	3
2019	9	2
2020	15	2
2021	11	1
2022	11	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő állás keresők száma a nyilvántartott állás keresőkéhez képest alacsony. Ez abból adódik, hogy a fiatal munkavállalók hamarabb találnak munkát, ennek oka többek között az állam által nyújtott támogatási rendszer.

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A munkaerő-piaci integrációt térségünkben Baranya Megyei Kormányhivatal Mohácsi Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége koordinálja. A munkanélküliek a Munkaügyi Központ által szervezett képzéseken vehetnek részt. A legtöbb képzés valamilyen szakma elsajátítására – szakács, vendéglátó eladó, szociális gondozó és ápoló stb. – irányul. Ugyanakkor a képzések között találunk 7-8. osztály felzárkóztató képzést is. A község munkanélküli lakosságának csak igen kis létszáma vesz részt képzéseken.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A településen élő lakosság vagyoni helyzetére vonatkozó pontos adattal nem rendelkezőnk, így azt, hogy a település lakosságának hány százaléka él mélyszegénységben nincs adat, de a gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy az országos átlagnál jóval magasabb. Saját becslés alapján ez 11 fő.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá. A gyakorlatban előfordulhat, hogy meghatározott speciális foglalkoztatási jellemzők miatt, szükséges a munkavállalók között megkülönböztetést tenni, de ez nem jelentheti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését. Ilyen, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés, ha azt a munka jellege vagy természete indokolja. Megengedett továbbá a vallási vagy más világnézeti meggyőződésen, illetve nemzeti vagy etnikai hovatartozáson alapuló, a szervezet jellegét alapvetően meghatározó szellemiségből közvetlenül adódó, az adott foglalkozási tevékenység tartalma vagy természete miatt indokolt, arányos és valós foglalkoztatási követelményen alapuló megkülönböztetés.”

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

A községben nincs információ, hogy bármilyen diszkrimináció történt volna a községben.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A településen élők részére hozzáférhető mind a vezetékes, mind a mobil internet. Egyéni szerződés alapján kérhetik a szolgáltatóktól.

A településen működő fiókkönyvtár helyiségében 1 asztali számítógép található, internet hozzáféréssel. A könyvtáros segítséget nyújt a számítógép használatkor, amennyiben arra szükség van.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az alábbiakban röviden ismertetjük a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások típusait a foglalkoztatás elősegítéséről és munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben foglaltak alapján:

Ellátások típusai		
Folyósító szerv	Juttatások típusa	
	Pénzbeli	Természetbeni
Területileg illetékes járási hivatal	• Időskorúak járadéka • Aktív korúak ellátása: • -Foglalkoztatást helyettesítő támogatás • -Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás • Gyermekek otthongondozási díja • Ápolási díj • Tartós ápolást végzők időskori támogatása	• Közgyógyellátás • Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság
Területileg illetékes Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya	• Álláskeresői járadék • Nyugdíj előtti álláskeresői segély • Költségtérítés	
Települési Önkormányzat	• Települési támogatás egyes típusai • Rendkívüli települési támogatás	• Települési támogatás egyes típusai • Rendkívüli települési támogatás • Köztemetés • szociális célú tüzelőanyag

Álláskeresői járadék

Az a személy jogosult rá, aki:

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, azonban önálló álláskeresője nem vezetett eredményre, és az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani számára.

Az álláskeresői járadék összegét a kérelem benyújtását megelőző négy teljes naptári negyedévben az érintett jogviszonyokban elért munkaerő-piaci járulék alapja havi átlagos összegének alapulvételével kell kiszámítani.

A járadék összege a folyósítás teljes időtartama alatt a járadékalap 60 %-a, amely azonban nem lehet magasabb a jogosultság kezdő napján hatályos kötelező legkisebb munkabér napi összegénél. Ha a járadék számításánál figyelembe vett összeg nem éri el a minimálbért, akkor a járadék számításának alapja a fentiek szerint számított összeg 60%-a. Az álláskereső járadék folyósításának időtartama minimum 36, de legfeljebb 90 nap.

Nyugdíj előtti álláskeresői segély

Az ellátásban az a személy részesülhet, aki

- álláskereső,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskereső nem vezetett eredményre, és az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani számára,
- a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt éve hiányzik, és
- legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült és annak folyósítási időtartamát kimerítette vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítása kereső tevékenység miatt megszűnt és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételten nem szerez jogosultságot, és
- az álláskeresői járadék folyósításának kimerítését, vagy az előzőekben részletezett megszűnést követően három éven belül betölti a megállapításhoz szükséges életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- korhatár előtt ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

Az álláskeresői segély folyósításának kezdő napja a kérelem benyújtásának napja és addig folyósítható, amíg a jogosult öregségi nyugdíjra, megváltozott munkaképességű személyek ellátására nem szerez jogosultságot.

A nyugdíj előtti álláskeresői segély összegét a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos kötelező legkisebb munkabér összege 40%-nak alapul vételével kell megállapítani. Az egy napra járó nyugdíj előtti álláskeresői segély összege az előzőekben foglaltak szerint meghatározott segélyalap harmincad része.

Költségtérítés

Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos (ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez történő oda- és visszautazást, valamint az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett foglalkozás-egészségügyi szakvélemény beszerzéséhez szükséges utazást is), a tömegközlekedési eszköz igénybevétele felmerült indokolt helyközi utazási költséget meg kell téríteni. Jogszabály az álláskereső részére az itt felsorolt okokból felmerült, indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet.

Időskorúak járadéka

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal időskorúak járadékában részesíti

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 85%-át,
- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-át,
- az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-át.

Aktív korúak ellátása

A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek:

- aki egészségkárosodott:
 - munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
 - vakok személyi járadékában részesül, vagy
 - fogyatékosági támogatásban részesül;
- akinek esetében az álláskeresői ellátások (munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- akinek esetében az álláskeresői ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően újabb álláskeresői ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az árvaellátásra jogosult gyermekek tartása címén megállapított özvegyi nyugdíjra jogosultság megszűnt, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

Az aktív korúak ellátásának két típusa:

- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult:

- aki egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, és nem jogosult egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra.

Gyermekek otthongondozási díja

2019-ben került bevezetésre az ellátás, melyre az a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő jogosult, aki:

- a súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről, vagy
- a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik.

A GYOD havonkénti összege az ellátás bevezetésekor, 2019-ben 100.000 forint volt, az ellátás összege a bevezetése óta folyamatos emelkedést mutat. A gyermekek otthongondozási díja

egyidejűleg csak egy gyermekre tekintettel folyósítható, de a havonkénti összeg másfélszerese illeti meg a szülőt, ha a szülő több olyan gyermekéről is gondoskodik, akik után egészségi állapotuk alapján GYOD megállapítható lenne.

A gyermekek otthongondozási díjának havi összegéről évente, az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

A gyermekek otthongondozási díja folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. A gyermekek otthongondozási díjában részesülő személy az ellátás után nyugdíjjárulék vagy magán-nyugdíjpénztári tagság esetén tagdíj fizetésére kötelezett.

A nők negyven év jogosultsági idővel történő kedvezményes nyugellátása megállapításához jogosultsági időnek számít a GYOD időtartama.

A negyven év jogosultsági időnél figyelembe vételre kerül, hogy a GYOD jelentős egészségi problémával érintett gyermekek otthoni gondozása miatt vehető igénybe, mert azonosan a súlyosan fogyatékos gyermekre tekintettel megállapított ápolási díj időtartamával, ennél az ellátásnál is kedvezmény alkalmazása történik a jogosultsági időnél. A negyven éven belül nem harminckét, hanem csak harminc év keresőtevékenység kell, és nem nyolc, hanem tíz év gyermeknevelési idő vehető figyelembe.

Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását, gondozását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

Ápolási díjra jogosult az a hozzátartozó, aki

- állandó és tartós ápolásra, gondozásra szoruló
 - súlyosan fogyatékos, vagy
 - tartósan beteg 18 év alatti személy otthoni gondozását, ápolását végzi, és
- az előző pont szerinti ápolat személyre tekintettel a gyermekek otthongondozási díjára való jogosultsága neki vagy hozzátartozójának nem áll fenn.

A járási hivatal kérelemre kiemelt ápolási díjra való jogosultságot állapít meg annak a személynek, aki

- komplex minősítés alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 3. § (2) bekezdés b) pont bd) alpontja szerinti minősítési kategóriába sorolt hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, vagy
- olyan hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, aki után a magasabb összegű családi pótlékot miniszteri rendeletben meghatározott súlyosságú betegségre vagy fogyatékosagra tekintettel folyósítják.

A járási hivatal a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végző, de a kiemelt ápolási díjra való jogosultság feltételeinek meg nem felelő személy kérelmére emelt összegű ápolási díjat állapít meg.

Az ápolási díj havi összege a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapösszeg

- 100%-a alapösszegű ápolási díj esetében,
- 180%-a kiemelt ápolási díj esetében,
- 150%-a emelt összegű ápolási díj esetében.

Az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. Az ápolási díjban részesülő személy az ellátás után nyugdíjjárulék vagy magán-nyugdíjpénztári tagság esetén tagdíj fizetésére kötelezett.

Tartós ápolást végzők időskori támogatása (Szt. 44/A. §)

Tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a személy, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha

- azon napot megelőzően, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíját megállapítják - ide nem értve az öregségi nyugdíj folyósítás nélküli megállapítását -, összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában ápolta, gondozta gyermekét, és
- az előző pontban foglaltakra figyelemmel az érintett időszakban ugyanazon gyermekre tekintettel
 - az Szt. alapján megállapított gyermekek otthongondozási díjában vagy ápolási díjban részesült és az ápolási díj esetében azt részére a vizsgált időszakon belül legalább egy év időtartamban emelt összegű ápolási díjként vagy kiemelt ápolási díjként folyósították, illetve
 - tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekére tekintettel gyermekgondozási segélyben vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesült.

A tartós ápolást végzők időskori támogatásának havi összege 50 000 forint.

Közgyógyellátás (Szt. 49. § - 53. §)

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított természetbeni támogatási forma. A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott alábbi gyógyító ellátásokra:

- járóbeteg-ellátás keretében rendelhető egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyszerekre gyógyszerkerete erejéig,
- egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközökre, ideértve a fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá
- az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátások.

Alanyi jogcímen jogosult közgyógyellátásra

- az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú;
- az aktív korúak ellátására jogosult egészségkárosodott személy;
- a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott;
- a rokkantsági járadékos;
- az, aki
 - rokkantsági ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket,
 - külön jogszabályban meghatározottak szerinti rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,
 - külön jogszabályban meghatározottak szerinti öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, vagy
 - öregségi nyugdíjban részesül, és a nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon rokkantsági ellátásban részesült és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladta meg a 30%-os mértéket, vagy külön jogszabályban meghatározottak szerinti rokkantsági ellátásban részesült és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult;

- az, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

Normatív jogcímen jogosult közgyógyellátásra az a személy, akinek esetében a havi rendszeres gyógyító ellátásnak az elismert térítési díja az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10%-át meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 105%-át, egyedül élő esetén a 155%-át.

Az alanyi közgyógyellátásra való jogosultságot két évre, a normatív közgyógyellátásra való jogosultságot egy évre állapítják meg.

Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

A területileg illetékes járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,

- akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át,
- aki egyedülélő és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át
- nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

Köztemetés

A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete gondoskodik az elhunyt személy köz költségén történő eltemettetéséről, ha

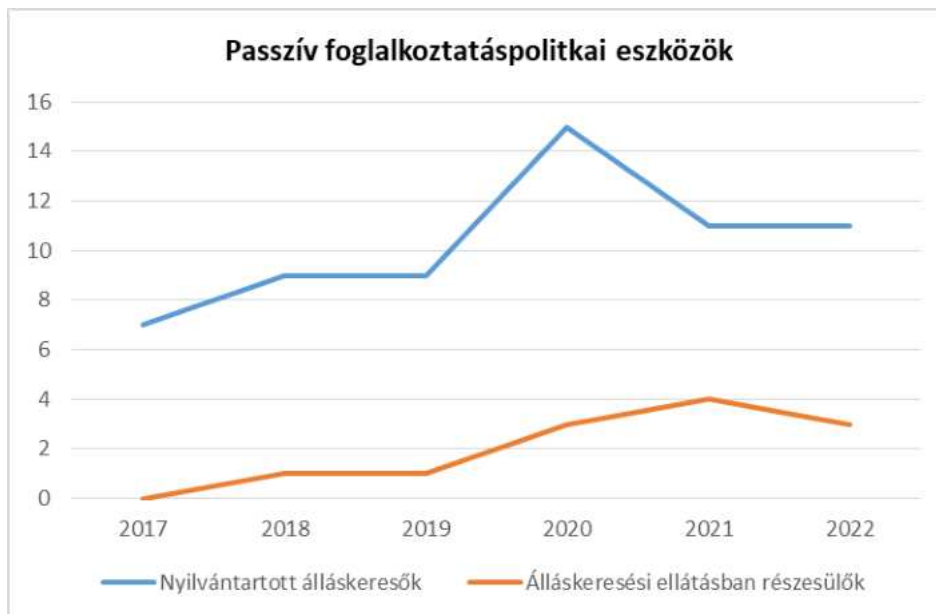
- nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy
- az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 132. § (4) bekezdése értelmében a települési önkormányzat rendeletben szabályozza az étkeztetés, valamint a települési támogatás keretében nyújtott ellátások jogosultsági feltételeit, illetve az ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait.

A szociális ellátások és szolgáltatások helyi szabályozásáról szól 1/2015. (II.27.) önkormányzati rendelet az alábbiak szerint határozza meg helyben nyújtható a szociális támogatások:

- települési támogatást, ezen belül
 - lakás fenntartáshoz kapcsolódó kiadások viseléséhez
 - születési támogatás
 - temetési támogatás
 - beiskolázási támogatás
- rendkívüli települési támogatást
- köztemetés

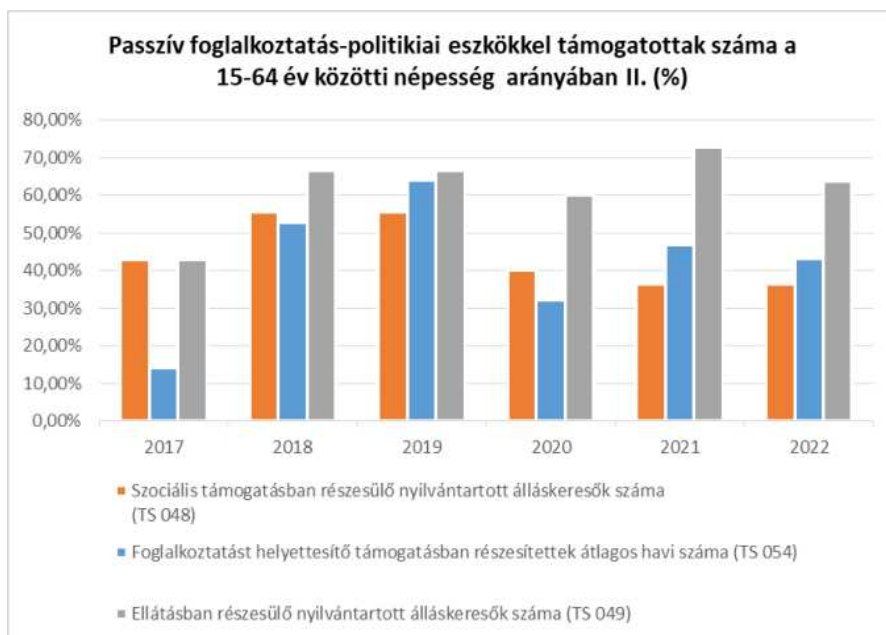
3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	7	9,09%	0	0,00%
2018	9	11,69%	1	11,11%
2019	9	12,86%	1	11,11%
2020	15	21,74%	3	20,00%
2021	11	18,64%	4	36,36%
2022	11	17,46%	3	27,27%

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	3	42,86%	1	14,29%	3	42,86%
2018	5	55,56%	5	52,67%	6	66,67%
2019	5	55,56%	6	63,89%	6	66,67%
2020	6	40,00%	5	32,20%	9	60,00%
2021	4	36,36%	5	46,91%	8	72,73%
2022	4	36,36%	5	43,18%	7	63,64%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban egy fő részesült a településen 2022-ben. Ez arra utal, hogy az aktív korúak ellátása keretében a foglalkoztatást helyettesítő támogatás az az ellátási forma, melyben többen részesülnek.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	1
2022	1

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai közt rögzíti a lakásgazdálkodást. A törvény előírja az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.

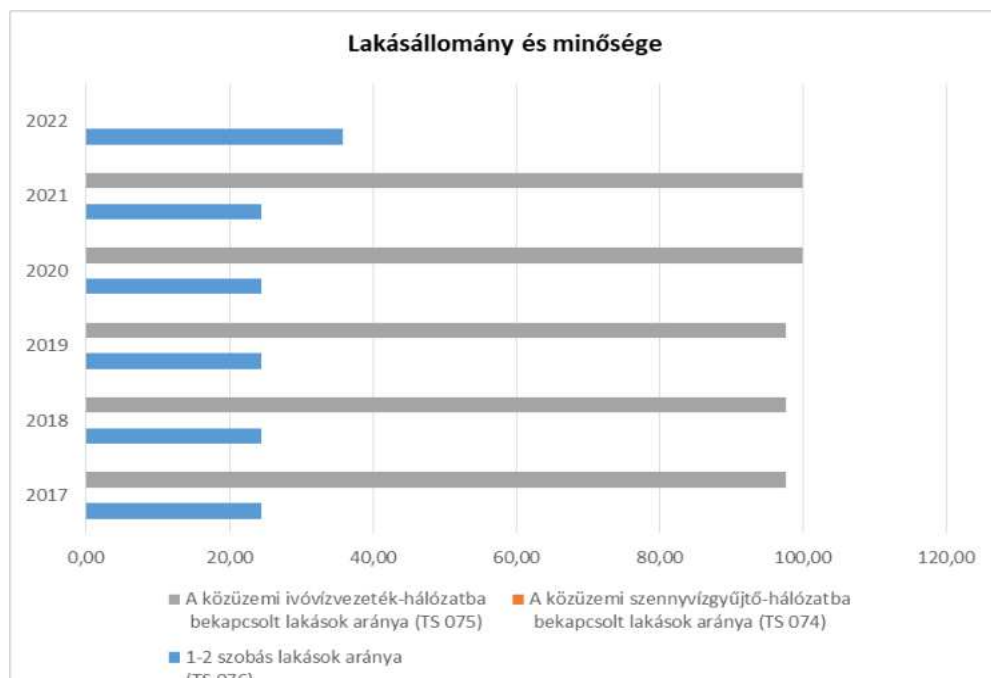
A lakások döntő hányada, 98 %-a magántulajdonban van. A lakások komfortkozata szerinti megoszlása a 2011. évi népszámlálási adatok alapján: 23 ingatlan összkomfortos, 19 komfortos, 2

félkomfortos és 5 komfort nélküli. 2011-ben a közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások száma 47 volt. Az úthálózat a belterületen teljes egészében szilárd burkolattal rendelkezi. A településen 2022 évben az összes lakásállomány száma 39 volt, elégtelen lakhatási körülményeket biztosító ingatlanról az önkormányzatnak nincs tudomása. A lakásállomány számában a vizsgált időszakban minimális csökkenés volt.

A szennyvízhálózat kiépítésére 2021-22-ben került sor a községben. A település földrajzi adottságai miatt egyedi szennyvíztisztító berendezések kerültek telepítésre az ingatlanokon. A beruházás pályázati forrásból valósult meg. Az ingatlan tulajdonosok jelentős része élve a lehetőséggel kérte a szennyvíztisztító berendezés elhelyezését.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	41	0	0,00	24,39	0,00	97,56
2018	41	0	0,00	24,39	0,00	97,56
2019	41	0	0,00	24,39	0,00	97,56
2020	41	0	0,00	24,39	0,00	100,00
2021	41	0	0,00	24,39	0,00	100,00
2022	39	0	0,00	35,90	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Az önkormányzat nem rendelkezik bérlakással.

b) szociális lakhatás

A községben nincs olyan lakos, aki szociális lakhatásra lenne jogosult.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nincs olyan nem lakáscélú ingatlan, amit a községben lakáscélra használnának. Nincs szociális és lakhatási követelményeknek meg nem felelőnek minősített lakás.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	n.a.	0
2018	n.a.	0
2019	n.a.	13
2020	n.a.	0
2021	n.a.	0
2022	n.a.	18

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az önkormányzat igyekszik a feltételek teljesülése mellett valós segítséget nyújtani a településen élők részére. Önkormányzatunk az elmúlt 4 évben folyamatosan pályázatot nyújtott be szociális célú tüzelőanyag vásárlásához kapcsolódó támogatás elnyerésére. A pályázatok minden évben sikeresen zárultak, így több család számára tudtunk a téli időszakban tűzifát biztosítani. 2023-ban 17 család részesült ebben a támogatási formában.

f) eladósodottság

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

Néhány ilyen esettől eltekintve, a településen mindez szerencsére nem gyakori. Nem rendszeresen, de előfordul átmeneti nehézség ezen a területen a lakosoknál, de önkormányzati segítekkel, családsegítéssel a nagyobb problémák, eddig elkerülhetők voltak. A nehézséget inkább az jelentette, hogy nem kértek segítséget azok, akik valamilyen okból átmenetileg nehéz helyzetbe kerültek. Ennek elkerülése végett az önkormányzat rendszeresen biztosítja a családgondozást a családsegítő szolgálaton valamint a védőnőn keresztül. Tájékoztatást adnak a segítség lehetőségeiről.

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Nincs lakóövezeten kívüli lakás a községben.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

Településünkön nincs szegregátum, így a kérdés nem releváns.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

Településünkön nincs szegregátum, így a kérdés nem releváns.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Településünkön nincs szegregátum, így a kérdés nem releváns.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Kisbudmér községben a háziiorvosi alapellátás heti két alkalommal érhető el helyben, felnőttek és gyermek számára egyaránt. A hét többi napján Borjád községben vehetik igénybe a szolgáltatás. A háziiorvos ellátására Borjád Község Önkormányzata szerződik az ellátását biztosító háziiorvossal. Kisbudmér Község Önkormányzata Borjád község önkormányzatával kötött megállapodás alapján biztosítja a szolgáltatás működését.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közfogyóellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	0	0	0	5	0,00
2018	0	0	0	0	6	0,00
2019	0	0	0	0	4	0,83
2020	0	0	0	0	6	1,00
2021	0	0	0	0	7	1,00
2022	0	0	0	0	5	0,83

Forrás: TelR, KSH
Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A koragyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított. A népegészségügyi szűrővizsgálatok pécsi, illetve mohácsi egészségügyi intézményekben vehetők igénybe.

Magyarország átfogó egészségvédelmi szűrőprogramjának keretében az elmúlt 3 év során 1 alkalommal volt szűrőkamion a településen. E szolgáltatásnak köszönhetően helyben volt elérhető számos vizsgálat.

A gyermekek fogászati szűrése az iskola- egészségügyi feladatok közt biztosított Bólyi Általános és Művészeti Iskolában. Az iskolafogászaton megjelenő gyermekek száma nem éri el a kívánatos szintet.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A településen a mozgásszervi betegségben szenvedők számára fizioterápiás kezeléseken való részvételre nincs lehetőség, orvosi javaslat alapján, Mohácson vagy Harkányban érhető el az ellátás.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat a köznevelési intézményében, óvodában és az időseknek megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat sportlétesítmény hálózata lehetőséget biztosít a település lakossága számára számos sportág kipróbálására. A településen atlétika, kézilabda és tenispálya, található. A

helyben nem elérhető programokon történő részvételre az önkormányzat szervezett utazásokat biztosít évente legalább egy alkalommal minden korosztálynak.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz a Bólyi Integrált Szociális Központ, a Nyugdíjasotthon és a Fogyatékos Személyek Otthona biztosítja az egyenlő esélyű hozzáférést a mi településünkön élő rászorultaknak is. Az egyes intézményekben a preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősök nappali ellátása, fogyatékosok nappali intézménye, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket. A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit.

A Bólyi Integrált Szociális Központ látja el a községben működő szociális étkeztetést és a jelzőrendszeres szolgáltatást.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

A településen élő gyerekek a köznevelés és közoktatási intézményekben vehetnek részt szervezett formában drogprevenciós programokon.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik.

Településünkön nem működik népkonyha. A rászorulóknak részére a szociális étkeztetés keretében tudunk étkezést biztosítani.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a civil szervezetek, vallási közösségek, önkormányzati intézmények.

A lakosság számára tartalmas és igényes művelődést, kapcsolódást biztosít a művelődési ház, mely a kulturális események főbb színtere településünkön. Ez ad helyet versenyeknek, kiállításoknak. Helyet biztosít a számítógépes klubnak. Szabadtéri programjaink egy részét a település központban (Pünkösdi fesztivál, gyermeknap).

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
n.a.	nem	45	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A településen élő roma nemzetiség érdekeit a Helyi Önkormányzat biztosítja, mivel két képviselő is romának vallja magát. Tevékenységük fő célja, hogy hagyományaikat, kulturális örökségüket ápolva, a település életében aktívan részt vegyenek.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Kisbudmérön egy egyesület és alapítvány működik. A Kisbudméri Hagyományörző és Lovas Egyesület, és a Kisbudméri Polgárőr Egyesület. Mindegyik szervezet deklarált célja, hogy a település életét, az itt lakó emberek életminőségét javítsa. A szolidaritás és felelősségvállalás mind e szervezetekben, mind a magánemberekben jelen van. Ez jellemzően felajánlásokban nyilvánul meg. A települési önkormányzat éves költségvetésében minden évben külön keretet biztosít a civil szervezetek támogatására.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Kisbudmérön nemzetiségi önkormányzat nem működik. A településen élő nemzetiséghez tartozók részére a környékbeli települések nemzetiségi önkormányzatai által szervezett programok nyújtanak lehetőséget kulturális hagyományaik ápolására. Önkormányzatunk rendezvényein törekszünk arra, hogy a nemzetiségi lakosok számára is színvonalas programokat nyújtsunk.

e) helyi lakossági önszerveződések.

A település lakossága körében önszerveződő csoportok nincsenek. A településen élőket az önkormányzat által szervezett programokon keresztül szólítjuk meg. A programokkal megpróbálunk minden korcsoporthoz eljutni.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Kisbudmér községben nem működik nemzetiségi önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A munkanélküliek számára nagy hátrányt jelent az alacsony iskolai végzettség, nem megfelelő képesítés, valamint a digitális írástudás hiánya.	A felnőttképzési intézményekkel, valamint a munkaügyi központtal együttműködve képzési terv kidolgozása. Informatikai tanfolyamok szervezése.
A település lakosságának egészségügyi állapotáról eddig nem készült átfogó tanulmány.	A lakosság egészségi állapotának felmérése, szűrőprogramok szervezése. Egészségtudatos életmód kialakítása a felnőtt lakosság körében.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Már születésünk, fogantatásunk pillanatától kezdve esélyegyenlőtlenség állhat fenn, hiszen nem mindegy, hogy milyen családi környezetbe, hazánk mely régiójában, tanyán, falun vagy kis településen, kis vagy nagyvárosban születünk. Az esélyegyenlőségre azonban minden helyzetben törekedni kell, úgy hogy mindenki egyenlő eséllyel jusson az ellátásokhoz, információkhoz. Az elmúlt időszakban megalkotott szociális vonatkozású jogszabályokban megvalósult a jogalkotó azon törekvése, hogy a nemzetközi egyezményekben rögzített irányelveknek megfelelő, az egyenlő esélyeket biztosító jogszabályok szülessenek.

A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. Törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2. számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	61	48	109	55,96%	44,04%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)	4			3,67%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	6	7	13	5,50%	6,42%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	1	2	3	0,92%	1,83%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Magyarország lakossága az utóbbi évtizedekben folyamatos fogyatkozást mutat. Az élve születések száma csökken, a születéskor várható élettartam nő, így a lakosság fokozatosan elöregszik. A születések számának csökkenésében közrejátszik a kedvezőtlen gazdasági helyzet, a bizonytalan jövőkép, a késői gyermekvállalás illetve a családi modell átalakulása.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) pontosan szabályozza a gyermeki jogokat, azok védelmét, a pénzbeli és természetben ellátások körét, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokat, valamint a gyermekvédelmi szakellátásokat.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- szünidei gyermekétkeztetés
- gyermektartásdíj állam általi megelőlegezése
- otthonteremtési támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- gyermekjóléti szolgáltatás
- gyermekek napközbeni ellátása
- gyermekek átmeneti gondozása.

A helyi szintű ellátórendszer jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja elsősorban. A megelőző tevékenység a köznevelési, szociális és közművelődés intézményhálózatán keresztül valósul meg, és az egyes területeken dolgozó szakemberek együttműködésén alapul. A településen a gyermekvédelmi alapellátások rendszere kiépült, minden gyermekkel foglalkozó intézmény szakmai programjában jelen van a preventív gyermekvédelem.

Veszélyeztetettség: olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. /Gyvt. 5.§ n) pontja/

Hátrányos helyzetű gyermek, tanuló: A vonatkozó jogszabály az oktatási esélyegyenlőség szempontjából hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyerekeket, tanulókat különböztet meg. A törvényi meghatározásban az iskolai hátrányok legfontosabb eredői a gyermek családjának szegénysége és alacsony iskolázottsággal telített hátrányos társadalmi helyzete. A két jogi fogalom tartalma 2013 szeptemberében jelentősen megváltozott: az oktatási szektorból a szociálisba került át a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok besorolása, valamint az új szabályozás kiterjesztette a gyermekvédelmi gondoskodásban élő "tartós neveltek" korhatárát (0-25 év).

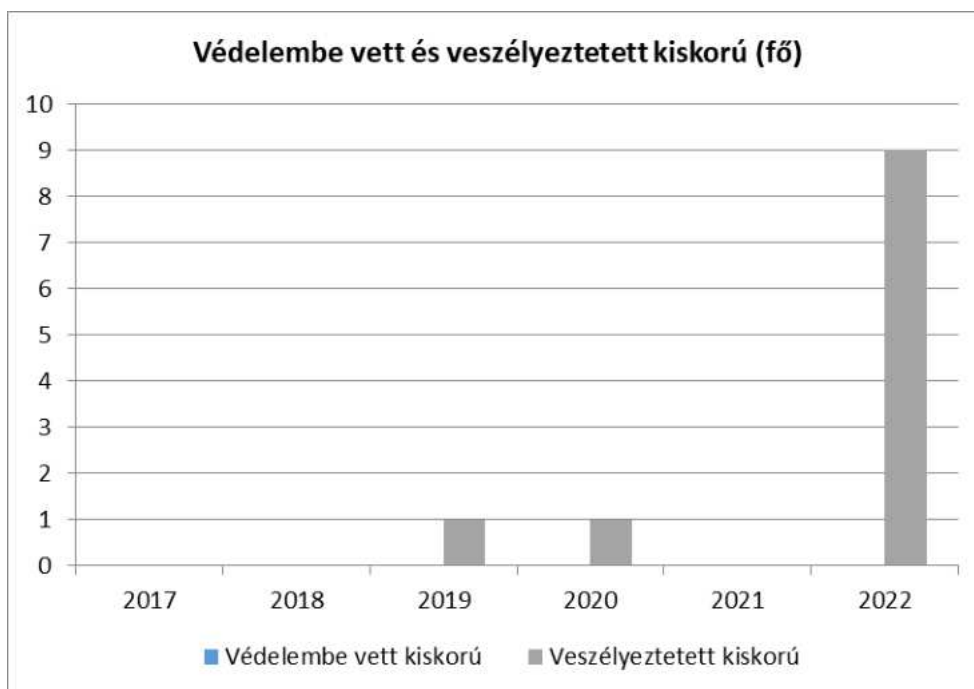
Oktatási szempontból 2013 őszéig az alacsony jövedelmű családokban felnövő gyermekeket sorolták a hátrányos helyzetűek közé. A besorolást a család szociális helyzete alapján a jegyző által kiadott rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) jogosító igazolás határozta meg. Ezen belül halmozottan hátrányos helyzetűnek számított, akinek iskolázatlanok a szülei. A halmozottan hátrányos helyzet igazolásaként a szülők önkéntesen nyilatkoztak a jegyző előtt arról, hogy 8 osztálynál többet nem végeztek. E mellett a gyermekvédelmi gondoskodásban élő, jogi státuszukat tekintve „tartós neveltek” is ebbe a kategóriába tartoztak. A változás egyik fontos pontja, hogy a hátrányos helyzet kategóriájába kerüléshez nem elegendő a család anyagi helyzete miatt megítélt RGYK. Mellé szükséges legalább egy hátránynövelő jellemzővel rendelkeznie az adott, hátrányos helyzetű kategóriába sorolt gyerekeknek. A jogszabály három területet határoz meg hátránynövelőként: a szülők alacsony iskolai végzettségét, tartós munkanélküliségüket, illetve az elégtelen lakáskörülményeket.

Fogyatékos személy: az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza, vagy gátolja. / a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. Tv. 4.§ a) pont/

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	0	n.a.
2018	0	n.a.
2019	0	1
2020	0	1
2021	0	0
2022	0	9

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások, és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít.

A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális szervezeteken keresztül valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. A területileg illetékes hivatalban a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

A veszélyeztetett kiskorúak száma ugrásszerű növekedést mutat 2022-ben. Hét gyermeket jelenleg alapellátásban gondoznak. Három gyermek sorsa családba fogadással rendeződött.

- b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

A gyermekek védelmét szolgálják

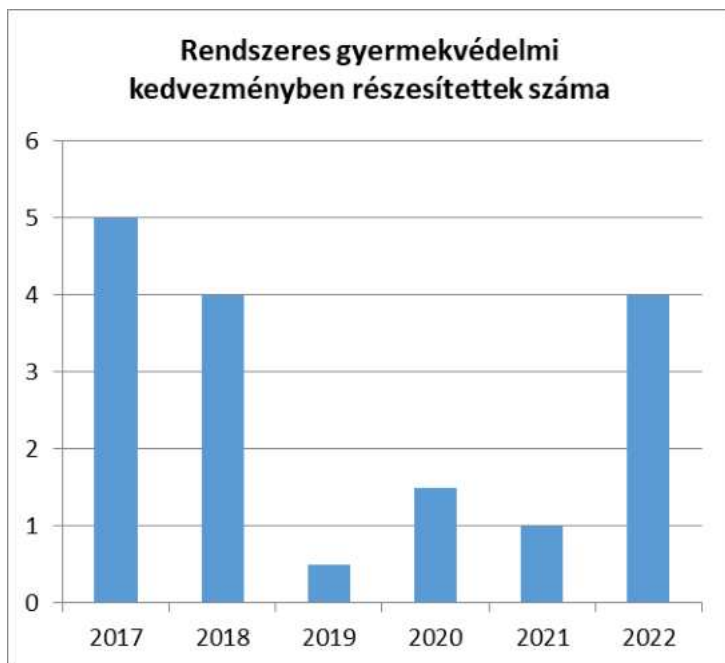
- pénzbeli és természetbeni ellátások: a szociálisan rászorulókat által igénybe vehető pénzbeli, természetbeni és gyermekjóléti alapellátásokat a helyi gyermekjólét és gyermekvédelem rendszeréről szóló 4/2006 (II. 27.) számú rendelet tartalmazza.
- gyermekjóléti alapellátások: a Bólyi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szervezi, a jelzőrendszeren keresztül érkezett vagy az önként jelentkező kliensek részére nyújt szolgáltatást, közreműködik a védelembe vétel előkészítésében, folyamatában, felülvizsgálatában. Szolgáltatásai: pszichológus és jogi tanácsadás, szociális munka, kapcsolattartási ügyelet.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása 2006. január 1. napjától jegyzői hatáskör. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a törvényben meghatározott normatív kedvezményekre.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság a gyermekvédelmi rendszer részét képezi ugyan, bemutatását a koncepcióban mégis azért tartjuk indokoltnak, mert érzékeny indikátora az adott település jövedelmi viszonyainak. Megmutatja, hogy hány gyermek él olyan családban, ahol az egy főre jutó jövedelem nem éri el az öregségnyugdíj mindenkor legkisebb összegének 145%-át (41.325 Ft), a gyermekvédelmi törvény által meghatározott esetekben a 135%-át (38.475 Ft). A háborús veszélyhelyzetre való tekintettel a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jövedelmi feltételeinek egyes szabályaitól való eltérésekről szóló 344/2022.(IX.9.) Korm. rendelet 2.§ b) pontja alapján a jövedelemhatár 165% és 180%.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	5
2018	4
2019	1
2020	2
2021	1
2022	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az alábbi táblázat és ábra szemlélteti, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma az utóbbi években hullámzó. A jelenség egyrészt azzal magyarázható, hogy az RGYK-ra való jogosultság sok más ellátáshoz hasonlóan az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének bizonyos százalékában van meghatározva, azonban a nyugdíjminimum összege évek óta változatlan. Az RGYK-ra jogosító jövedelemhatár mértéke mindössze 5%-val emelkedett 2018-ban. A jövedelemhatár azonban túlságosan alacsony.

A csökkenés másik oka, hogy a gyermekek száma folyamatosan csökken a településen, így a jogosultak száma is.

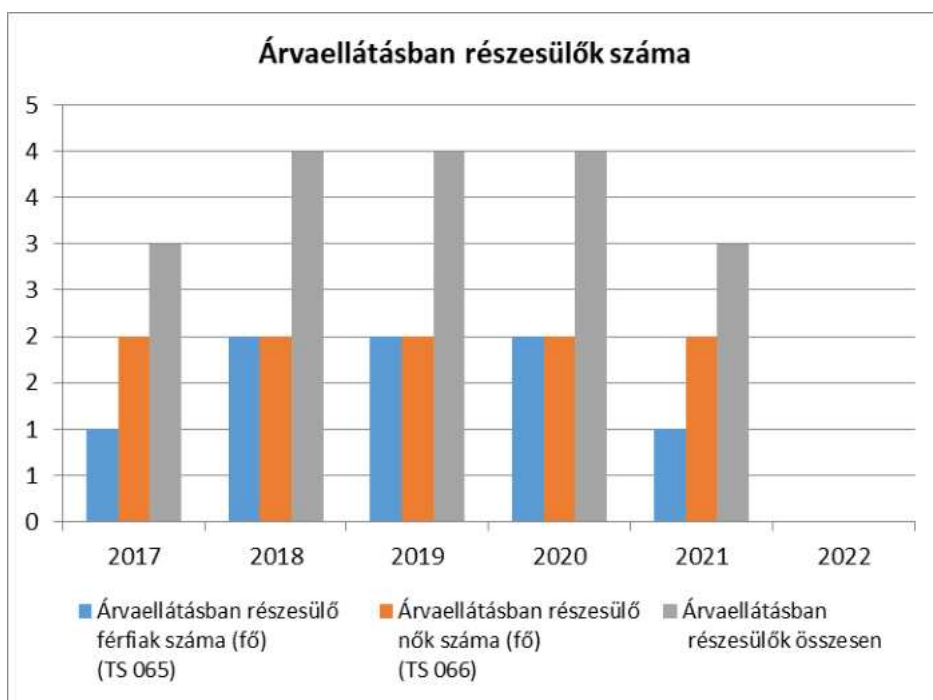
c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Az árvaellátás az elhunyt nyugdíjas, illetve nyugdíjban nem részesülő, de nyugdíjjogosultságot szerzett elhunyt személy gyermekének, örökbe fogadott gyermekének, meghatározott feltételek esetén nevelt gyermekének, testvérének, unokájának járó ellátás, melynek szabályait az 1997. évi LXXXI. törvény határozza meg. Az árvaellátás alapvetően a gyermek 16. életévének betöltéséig jár, kivéve ha nappali rendszerű oktatásban vesz részt a gyermek, ebben az esetben legfeljebb 25. életévének betöltéséig jár. Az árvaellátás összege gyermekenként annak a nyugdíjnak a harminc százaléka, ami az elhunytat öregségi nyugdíjként halála időpontjában megillette, vagy megillette volna. A nyugdíj hatvan százaléka jár árvaellátásként annak a gyermeknek, akinek mindkét szülője elhunyt, illetve akinek életben lévő szülője megváltozott munkaképességű.

Kisbudmérőn az árvaellátásban részesülők száma az öt évvel korábbi adatokhoz képest növekedést mutat, ugyanakkor az elmúlt három évben nem változott. Az árvaellátásban részesülők közt a férfiak és nők arányában nincs lényeges különbség.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	1	2	3
2018	2	2	4
2019	2	2	4
2020	2	2	4
2021	1	2	3
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Születési támogatás

Az újszülöttek családja részére születési támogatást nyújt az önkormányzat, melynek összege az 50.000,- forint. A családi jövedelemhatár kialakításánál a képviselő-testület arra törekedett, hogy minden kérelmező részére elérhető legyen az ellátás. 2019-ben egy család részesült ebben a támogatásban, 2020-ban sajnos nem volt kérelmező, 2021-ben és 2022-ben 1 családnak tudott támogatást nyújtani az önkormányzat, 2023-ban nem volt születés.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A Gyvt. 2015. szeptember 1-től hatályos módosítása alapján jelentősen bővült azoknak a gyermekeknek a köre, akik számára ingyenes a bölcsődei, óvodai étkezés. A jogszabályváltozás komoly segítséget jelentett elsősorban azoknak az alacsony jövedelemmel rendelkező családoknak, akik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre pár ezer forint különbözet miatt nem voltak jogosultak, és más kedvezményezett körbe sem estek bele. Az ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályokat a gyermekvédelmi törvény határozza meg az alábbiak szerint.

A Gyvt. 21/B. § (1) bekezdése szerint az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

- a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha
 - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
 - tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
 - olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
 - olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át vagy
 - nevelésbe vették;
- az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
 - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
 - nevelésbe vették;
- az előző két pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;
- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
 - nevelésbe vették, vagy
 - utógondozói ellátásban részesül. (Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés)

A Gyvt. 21/B. § (2) bekezdése szerint az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;
- a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben vagy bármely évfolyamon nappali rendszerű oktatásban részesülő tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

A gyermekek a köznevelési és közoktatási intézményekben vehetik igénybe a kedvezményeket. Önkormányzatunk társulás keretében működteti a Borjádi Óvodát. Az ide járó gyermekek részére a társulási tanács kedvezményes térítési díjat állapít meg.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Állandó lakosok között nincsen nem magyar állampolgárságú gyermek.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Külföldről visszatért, magyar állampolgársággal rendelkező vagy nem rendelkező, hátrányos helyzetű családban élő gyermekek nem élnek a településen.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Községünkben nem található szegregátumnak minősülő terület, így helyi gyermekek nem élnek teleszerű, szegregált lakókörnyezetben.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint nem változott az a tendencia, hogy a veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó:

- Szociális helyzet: A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalta magába.
- A család szétesése: Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb oka, a válás a gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek.
- A nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya: Az elhanyagolás is bántalmazás (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyanújelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésszerű és érzelmi szinteken is.
- Súlyos betegség a családban: A betegség vonatkozhat szülőre, nagyszülőre és testvérré is. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszán tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a normálistól eltérő élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.
- A család életmódja: A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapijaiban: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-
2022	0	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A település védőnője borjádi székhelyű, 4 település gyermekeit látja el. A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. Az óvodában, általános iskolában zajló szűrőprogramok rendszerek, amelyeket mindenre kiterjedő tanácsadás egészít ki. A helyi védőnő szervez megelőző programokat, előadásokat is az iskolások részére. A védőnők családlátogatásai során a

várandós kismamák, gyermekes anyukák fordulnak gondjaikkal. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak. Az iskoláskorúaknál az érzékszervi méréseket és egészségügyi ismeretterjesztést végeznek.

Sajnos a gyerekek száma az országos adatokhoz hasonlóan évről-évre csökken, így csökken az egy védőnőre jutó gyerekek száma.

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A településen vegyes háziorvosi körzet működik. Amennyiben a gyermek szakellátást igényelne, a háziorvos a Mohácsi Kórház gyermek-szakrendelőjébe utalja be. A háziorvos központi rendelője Borjádön van, de heti egy alkalommal a kisbudméri rendelőben is ellát betegeket. A fogorvos, vegyes fogorvosi körzetként, Bólyban működik, de az iskolában és az óvodában rendszeresen szerveznek szűréseket.

Betöltetlen háziorvosi praxis illetve védőnői álláshely nincsen.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	0	0	n.a.	n.a.
2018	0	0	0	n.a.	n.a.
2019	0	0	0	n.a.	n.a.
2020	0	0	0	n.a.	n.a.
2021	0	0	0	n.a.	n.a.
2022	0	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A településen nem él ebbe a korosztályba tartozó speciális ellátási igényű gyermek.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekek esélynövelő szolgáltatásai között a szolgáltató nyilvántartásban országos szinten 145 Biztos Kezdet Gyerekház és 178 tanoda található. Ilyen típusú szolgáltatás nem működik a településen.

A Bólyi Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat két szervezeti egysége – Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Család- és Gyermekjóléti Központ - integráltan működik. Ellátási területe a bólyi járás településeivel azonos.

A két szervezeti egység szakmai állománya összesen 10 fő, ebből 8 főállású dolgozó, kettő pedig megbízási szerződéssel látja el szakmai feladatát heti 10 órában.

A Szolgálat feladatköre:

- szociális segítő munka, családgondozás
- ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás segítése, megszervezése

- szabadidős programok szervezése, vagy azokhoz való hozzájutás lehetőségének megszervezése, támogatása, finanszírozása ha a családra aránytalan terhet róna, a családban jelentkező nevelési problémák, hátrányok káros hatásainak enyhítése céljából
- hivatalos ügyek intézése.

A Szolgálat jelzőrendszere:

- polgármesteri hivatalok
- jegyzők
- falugondnokok
- házi orvosok
- védőnők
- iskola-, óvodapedagógusok
- rendőrség
- Mohácsi Kórház szociális munkása

Az intézmény jelzőrendszeri tevékenységét segítő, együttműködő intézmények, szervezetek:

- Bólyi Gondozási Központ
- Támogató Szolgálat
- Bólyi Karitasz

A Központ feladatköre:

- **Javaslattevő hatósági intézkedésre:**

A Központ javaslatot tesz a gyámhivatal részére a gyermek:

- védelembe vételére,
- megelőző pártfogására,
- ideiglenes hatályú elhelyezésére,
- nevelésbe vételére,
- családba fogadására,
- harmadik személynél történő elhelyezésének kezdeményezésére,
- családba fogadó gyám kirendelésére,
- tankötelezettségének előmozdítására,
- gondozási helyének megváltoztatására,
- családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására.
- **Gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés alatt álló gyermek védelme.**
- **Családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének, családbafogadásának elősegítése**
- **A Központ speciális feladatköre:**
 - óvodai, iskolai szociális segítő tevékenység
 - készenléti ügyelet
 - kapcsolattartási ügyelet
 - szociális diagnózis

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A gyermekek napközbeni ellátása keretében bölcsőd, illetve családi napközi nem működik a településen. A településen élő gyermekek bölcsődei elhelyezésére Bólyon van lehetőség.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2017	0	n.a.
2018	0	n.a.
2019	0	n.a.
2020	0	n.a.
2021	0	n.a.
2022	0	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

A gyermekek védelmét a helyi jegyző helyett 2013. 01. 01. napjától a Járási Gyámhivatal látja el. Így a gyermekek védelembe vétele, ideiglenes nevelésbe vétele is átkerült hatáskörébe.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Krízishelyzetben több lehetősége is van a családoknak. Krízisközpontba, anyaatthonba vagy családok átmeneti otthonában való elhelyezésre van lehetőség. Ebben szintén a családsegítő szolgálat családgondozói segíthetnek.

A Bólyi Szociális és Gyermekejóléti Társulás keretében működik a Bólyi Családok Átmeneti Otthona. Működési, ellátási területe a Bólyi Szociális és Gyermekejóléti Társulásban résztvevő önkormányzatok közigazgatási területe (Babarc, Belvárdgyula, Bóly, Borjád, Hásságy, Kisbudmér, Liptód, Máriakéménd, Monyoród, Nagybudmér, Nagynyárad, Olasz, Pócsa, Szajk, Szederkény, Töttös, Versend).

Az intézmény célja elsősorban lakhatás elvesztése, szociális krízis, adósságok, családi krízis, bántalmazás miatt ellehetetlenült élethelyzetbe került családoknak, emiatt átmenetileg otthontalanná vált szülőknek és gyermekeiknek nyújt meghatározott idejű tartózkodási lehetőséget és életvitelbeli segítséget. Az elhelyezés célja, hogy a lakók kilépve az otthonból megerősödve önálló életvitelt tudjanak folytatni. Alapellátás keretében a gyermek és szülője számára gyermekjóléti alapellátás keretében átmeneti gondozást biztosít 1 évre, ami fél évvel, illetve a tanév végéig meghosszabbítható.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Ezen a területen csaknem minden ugyanúgy elérhető, mint a felnőttek esetében. A szomszédos településen lévő Borjádön elérhető a kisbudméri gyerekek számára is a lövészet, a lábtoll-labda és a futball is. Sajnos egyre kevesebb az igény a gyerekek körében a mozgásra, inkább a számítógép és televízió mellett töltik a szabadidőjüket.

A közoktatás intézmények, valamint a sport klubok számos tanórán kívüli tevékenységet kínálnak a gyermekek számára, melyek elsősorban az egészség megőrzését, betegségek kialakulásának megelőzését célozzák. A településen megtalálhatóak a leggyakoribb tömegsportokhoz szükséges terek: Kispályás labdarúgó pálya, kézilabda pálya, salakos tenispálya, melyek ingyenesen használhatóak. A településen téli sportolásra a lehetőségek nem biztosítottak.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Tv. 2016. évi módosításával önálló gyermekvédelmi természetbeni ellátásként került meghatározásra a szünidei gyermekétkeztetés. A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja. 2022 és 2023 évben 1 gyermek vette igénybe a szünidei gyermekétkeztetést.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A településen megrendezésre kerülő programok során törekszünk arra, hogy minden csoportot bevonjunk. Mindenki számára egyenlő hozzáférést biztosítunk.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A településen élő családok részére a beiskolázáshoz az önkormányzat a szociális ellátások és szolgáltatások helyi szabályozásáról szóló 1/2015. (II.27.) önkormányzati rendelet alapján anyagi támogatást nyújt. A támogatás folyósításához a családoknak kérelmet kell benyújtani, melyet a polgármester átruházott hatáskörben bírál el.

A beiskolázási támogatás összege gyermekenként 20.000,-Ft. Beiskolázási támogatásban 2022-ben 5, míg 2023-ban 6 gyermek részesült.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – az ellátást biztosító intézmények szervezik meg.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók nyilvántartása a szülő által önkéntesen benyújtott nyilatkozat alapján történik. A HH gyerekek száma stagnál.

4.4. a) 1. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2017	0	0	n.a.
2018	0	0	n.a.
2019	0	0	n.a.
2020	0	0	n.a.
2021	0	0	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	n.a.	0	n.a.
2018	n.a.	0	n.a.
2019	n.a.	0	n.a.
2020	n.a.	0	n.a.
2021	n.a.	0	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakközépiskolai tanulókban (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2018	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2019	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2020	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek száma (TS 113)
	fő	fő
2017	0	0
2018	0	0
2019	1	0
2020	0	1
2021	1	0
2022	1	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Bólyi Tagintézményében történik gyógypedagógusok, és logopédus által a gyerekek fejlesztése. A gyermekek pszichológiai ellátása a Bólyi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnál oldható meg. Sajnos egyre nagyobb probléma, hogy kevés időben finanszírozott a pszichológus. Sok település tartozik hozzá és egyre több gyermek szorul a segítségére.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai Borjádi Óvodai Társulás		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	4	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	32	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6	16
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	28	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	3	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	3	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	n.a.
Dajka/gonдозónő	2	0
Kisegítő személyzet	1	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	n.a.	0	0	0	0	0	0	n.a.
2018	n.a.	0	0	0	0	0	0	n.a.
2019	n.a.	0	0	0	0	0	0	n.a.
2020	n.a.	0	0	0	0	0	0	n.a.
2021	n.a.	0	0	0	0	0	0	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2017	0	0	0	n.a.	n.a.
2018	0	0	0	n.a.	n.a.
2019	0	0	0	n.a.	n.a.
2020	0	0	0	n.a.	n.a.
2021	0	0	0	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A jobb körülmények között élő gyerekek számára a szegénység még a mai napig nehezen elfogadható. A külső megjelenés, a ruházkodás meghatározóak számukra. Gyakori, hogy a külső alapján ítélgjenek meg gyerekeket. Már az óvodában kezdődik a gyerekek közötti vetélkedés, kinek drágább a biciklije, van-e már telefonja, márkás ruhákba jár-e.

A köznevelési és közoktatási intézményekben hátrányos megkülönböztetés, jogellenes elkülönítés nincs.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Kisbudmér községben iskola nincs. A gyermekek a településtől 8,3 km-re lévő Bólyi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolába, illetve a Villányi Általános Iskolába (kötelező felvételt biztosító iskola) járnak. A közlekedésről iskolabusz, illetve menetrend szerinti távolsági buszjáratok gondoskodnak.

Az Országos Kompetenciamérés Magyarország országos szintű közoktatási mérése, amelyet a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 99. §-a rendelt el. A mérést minden tanévben május

utolsó szerdáján bonyolítják le Magyarország összes általános és középiskolájában a 6., 8. és 10. évfolyamokon. A felmért évfolyamok minden tanulója részt vesz benne. (A mérés időpontját pedig a mindenkori tanév rendjéről szóló miniszteri rendelet jelöli ki.) A felmért műveltségi területek a szövegértés és a matematikai eszköztudás.

A bolyi általános iskolában tanuló gyermekek teljesítmény kompetencia felmérések során a vizsgált időszakban az országos átlaghoz közelít, vagy azt meghaladja.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek, és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások úgynevezett alanyi jogon járnak a gyermekek részére.

4.4.6. számú táblázat - Gyermejkölési, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjölési szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	n.a.	0
2018	n.a.	n.a.	n.a.	0
2019	n.a.	n.a.	n.a.	0
2020	n.a.	n.a.	n.a.	1
2021	n.a.	n.a.	n.a.	2
2022	n.a.	n.a.	n.a.	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Településünkön 2020-2021-2022-2023-ban 1 gyermek részesült szünidei gyermekétkeztetésben.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A köznevelési rendszer átalakításával az önkormányzat fenntartói státusza változott.	Újra kell gondolni azokat a feladatokat, támogatási, együttműködési rendszereket, amelyet eddig az Önkormányzat, mint fenntartó biztosított.
Nincs megfelelő adatbázis a gyermekekre vonatkozóan (SIN, HH és HHH, fogyatékkal élők)	Az intézményekkel együttműködve egységes adatbázis felállítása, és ezen alapuló fejlesztési irányvonalak meghatározása
Területi demográfiai mutatók alapján csökken a gyermekek száma.	A gyermekek, ill. családok helyben tartása megfelelő színvonalú intézményekkel, megfelelő támogatásokkal érhető el

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Az Önkormányzat és annak intézményei, továbbá a lakosság tekintetében a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkeznek a gender szempontok és problémák területén. A nők és férfiak közötti egyenlőség vizsgálatához azonban a lehető legrészletesebb adatok, információk szükségesek az önkormányzat tevékenysége szempontjából meghatározó területeken és témakörökben.

A nők esélyegyenlőségével számos nemzetközi jogi alapvetés foglalkozik:

- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségeiről
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonság rendszerében történő megvalósításáról.

A nemzetközi irányelvek beépültek a magyar jogalkotásba is. A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést tiltja az Alaptörvény XV. cikke, mely kimondja, hogy a nők és a férfiak egyenjogúak, tehát mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok, kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség a legrégebben kialakult, legnehezebben feltárható problémakör. A 21. században sem könnyű fellépni ellene, bármennyire is fejlett a jogi szabályozás ezen a területen. A probléma megoldása nem csak a társadalmi igazságérzet miatt fontos, hanem azért is, mert a nők és férfiak közötti egyenlőtlen hatalom- megosztás az erőforrások eltérő arányú felhasználásához vezet, amelynek következtében számos potenciál kiaknázatlan maradhat.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

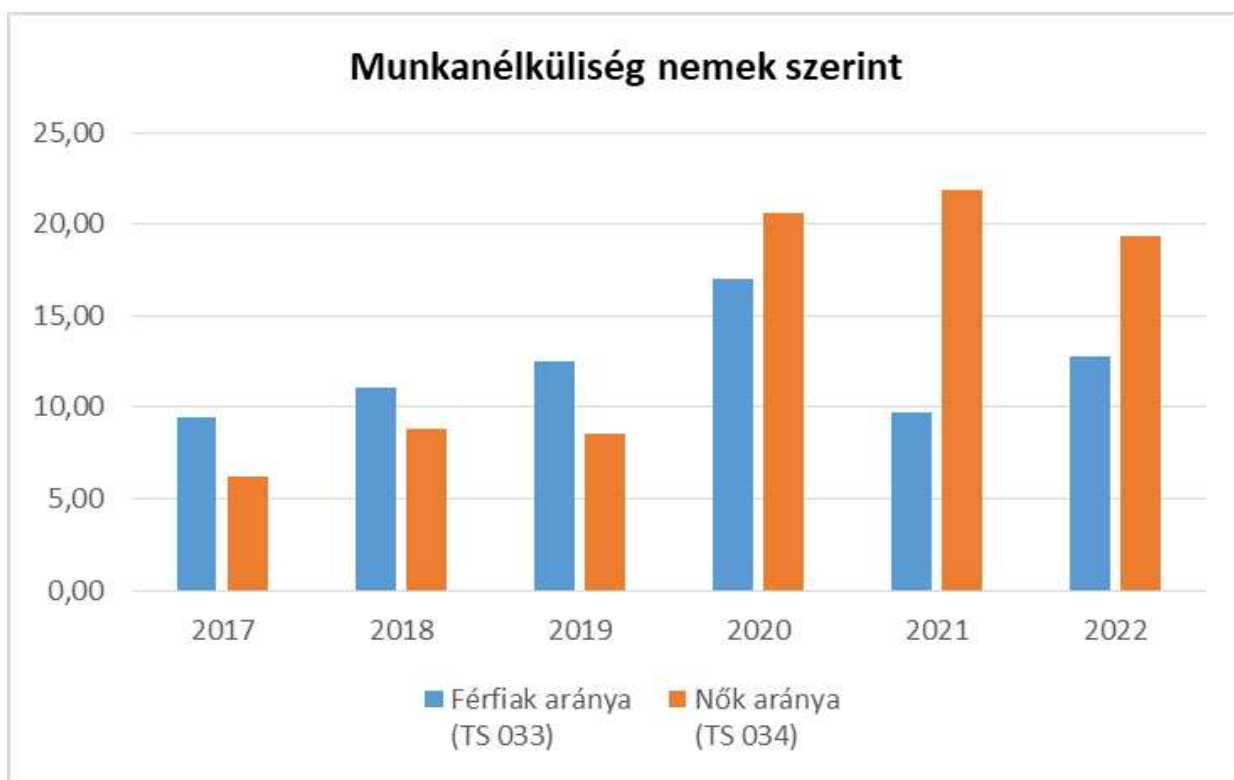
Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- az 55 év feletti nők a változó képzettségi követelmények miatt;
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya miatt;
- a gyesről visszatérő kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt. Az idősebb korosztályban ez abból is adódik, hogy a községben a termelő szövetkezeti tagság miatt, nem munkavállalóként dolgoztak, hanem a házastársaik nevén vállaltak napszámba munkát, földterületek gondozását. Mindezekből adódóan a nyugdíjra vagy egyáltalán nem jogosultak, vagy a nyugdíjak összege éppen meghaladja az öregségi nyugdíjminimum összegét.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	9,43	6,25	7,84%
2018	11,11	8,82	9,97%
2019	12,5	8,57	10,54%
2020	17,02	20,59	18,81%
2021	9,76	21,88	15,82%
2022	12,82	19,35	16,09%

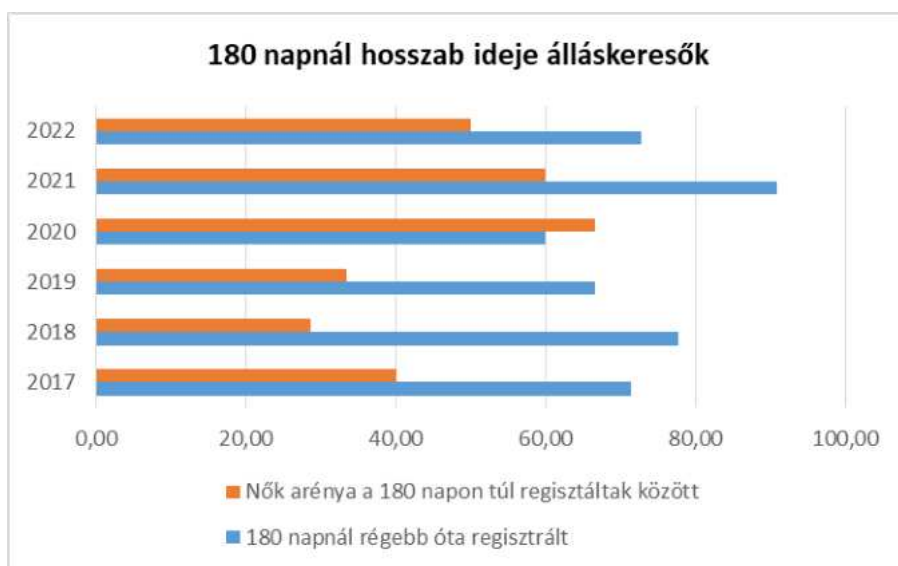
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresőik (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőikön belül (TS 058)
	%	%
2017	71,43	40
2018	77,78	28,57
2019	66,67	33,33
2020	60	66,67
2021	90,91	60
2022	72,73	50

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Településünkön 2020 előtti időszakban inkább a férfiakat érintette a munkanélküliség. 2020-ban ez megváltozott, a nőket nagyobb mértékben érintette a munkanélküliség, ez a tendencia a 2022-re kiegyenlítődött. A folyamat a változó gazdasági környezetnek köszönhető.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Kisbudmérőn a képzési és foglalkoztatási programokon a nők részvételi aránya igen alacsony. Ennek oka leginkább az, hogy család mellett nem merik vállalni a képzéssel illetve foglalkoztatással járó kötelezettséget. Az idősebb korosztályba tartozó nők között sok a betanított munkás, ill. a mezőgazdaságban, szőlészetekben részt vevő napszámos. Ezek a nők a munkahelyek megszűnése után már nehezen tudnak új képesítéseket szerezni, korukból adódóan nem szívesen tanulnak, így az elhelyezkedés lehetősége is nehezített számukra.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az iskolai végzettség szerinti elhelyezkedési mutatók szintén sajtóságosak a településen. A nyilvántartott álláskeresőik között a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma alacsony. Az önkormányzat intézményeinél és programjaiban van csak lehetőség a nők számára a helyben történő elhelyezkedésre.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A településen nem tapasztalható hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén, hiszen számszerűleg és arányaiban is több a női foglalkoztatott. A bérezésben sincs különbség, mert a hatályos jogszabályok által történik a dolgozók besorolása. (Kjt, MT, közfoglalkoztatási bér)

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A kisgyermeket nevelő nők esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. Bölcsőde helyben nem érhető el, csak 8 km-re Bólyban. Az ebből adódó közlekedési probléma is nehezíti a helyzetet. A bolyi körzetben a gyermekek napközbeni ellátását szolgáló bölcsődei férőhelyek és napközi hálózat minden igényt kielégít, de hosszú váró lista van. Az önkormányzat törekszik arra, hogy a helyi gyerekeket ne kelljen a bolyi bölcsődébe hordani a szülőknek. A 2013. évben a borjádi óvoda fenntartása négy önkormányzattól álló társulás fenntartásába visszakerült. Szükség esetén már 2 éves kortól tud helyet biztosítani a község kisgyermekéi számára.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-
2022	0	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	0	n.a.
2018	0	n.a.
2019	0	n.a.
2020	0	n.a.
2021	0	n.a.
2022	0	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődéi férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor. A körzetben egy védőnő dolgozik, a gyereklétszám pedig lassú emelkedést mutat.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért. A bántalmazott nők segítségért fordulhatnak a rendőrséghez és a családsegítő és gyermekjóléti szolgálathoz. Tájékozódhatnak arról, hogy hol működnek anya-gyermekotthonok, és mik a felvétel feltételei. A településen a mindennapi életből vannak információk arra vonatkozóan, hogy a nőket erőszak éri településünkön, az erre vonatkozó kimutatások azonban nem állnak rendelkezésre. Ettől függetlenül azonban nem jelenthetjük ki, hogy nem követnek el a nők ellen erőszakot.

A kapcsolati erőszak bűncselekményének önálló tényállásként történő megfogalmazásának jelentősége egyrészt abban áll, hogy a törvényben már korábban is megfogalmazott cselekmények elkövetése az általánosnál szigorúbb büntetéseket vonhat maga után, abban az esetben, ha azokat rendszeresen, családon belül követik el.

Ez azt jelenti, hogy amennyiben a testi sértést, a becsületsértést, a személyi szabadság megsértését és a kényszerítést olyan hozzátartozó vagy rokon sérelmére követik el, akivel az elkövető az elkövetéskor együtt él vagy élt, az általánosnál súlyosabb büntetés kiszabására van lehetőség.

A törvényi szabályozás másik jelentősége, hogy az új tényállással immár a testi sértés szintjét el nem érő, de a sértett emberi méltóságát súlyosan sértő erőszakos magatartásokat, és a gazdasági ellehetetlenítést is büntetni rendeli.

Településünkön kapcsolati erőszakról nincs tudomásunk.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Az igénybe vehető szolgáltatásokról az önkormányzat, a védőnő, a háziorvos és a családsegítő szolgálat nyújt tájékoztatást. Az elhelyezésben is ők nyújtanak segítséget. A szolgáltatást igénybe vevőkre az anyagi problémák, a tartós munkanélküliség jellemző. Az átmeneti ellátás gyakran olyan megszokottá és szükségszerűvé válik, hogy a családok, a gondozási idő leteltével nem kerülnek ki a rendszerből, hanem csak egy másik átmeneti otthon lakói lesznek.

A Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás keretében működik a Bólyi Családok Átmeneti Otthona. Működési, ellátási területe a Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulásban résztvevő önkormányzatok közigazgatási területe (Babarc, Belvárdgyula, Bóly, Borjád, Hásságy, Kisbudmér, Liptód, Máriakéménd, Monyoród, Nagybudmér, Nagynyárád, Olasz, Pócsa, Szajk, Szederkény, Töttös, Versend).

Az intézmény célja elsősorban lakhatás elvesztése, szociális krízis, adósságok, családi krízis, bántalmazás miatt ellehetetlenült élethelyzetbe került családoknak, emiatt átmenetileg otthontalanná vált szülőknek és gyermekeiknek nyújt meghatározott idejű tartózkodási lehetőséget és életvitelbeli segítséget. Az elhelyezés célja, hogy a lakók kilépve az otthonból megerősödve önálló életvitelt tudjanak folytatni. Alapellátás keretében a gyermek és szülője számára gyermekjóléti alapellátás keretében átmeneti gondozást biztosít 1 évre, ami fél évvel, illetve a tanév végéig meghosszabbítható.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A településen a nők jellemzően részt vesznek a közéletben. A képviselők között is található hölgy.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében is keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Mindez a falvakban hangsúlyosabb. Az önkormányzat ilyen sztereotípiákkal nem ért egyet. Ezért különösen fontosnak tartja a nők foglalkoztatását, illetve aktív életét. Intézmény híján az önkormányzat az általa szervezett közfoglalkoztatások során kívánja biztosítani a hátrányos helyzetű nők számára a munkához jutást. További fontos problémát jelent, hogy az alacsony képzettség miatt nehéz elhelyezkednie a nőknek.

A tapasztalatok szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezt megszüntetendő célként baba klubot kívánt szervezni az önkormányzat, de érdektelenség miatt ez elmaradt.

Az elmúlt időszakban helyi kezdeményezésre nem indult program, jellemző volt az érdektelenség. Mivel a településen viszonylagosan is és számszerűen kevés a kisgyermekes anyuka, (2 fő) az önkormányzat kezdeményezések (mama klub, könyvtári fórumok) érdektelenség miatt nem kerültek megrendezésre.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedése nehéz	Képzésekhez való elérhetőség elősegítése, tájékoztatás a képzési lehetőségekről
A GYÁS, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése.
A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek kezelése, játszótér kialakítása, felújítása.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény rendelkezései az irányadóak. Ennek értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói nyugellátást biztosít. A saját jogú nyugellátás körébe az öregségi nyugdíj, valamint a rehabilitációs járadék tartozik.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás formái a következők:

- özvegyi nyugdíj,
- árvaellátás,
- szülői nyugdíj,
- baleseti hozzátartozói nyugellátások,
- valamint özvegyi járadék.

További ellátási forma az időskorúak járadéka, melyet az Szt. szabályoz. Ilyen típusú ellátásra azon idős személyek jogosultak, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. Az ellátást a járási hivatal állapítja meg.

A demográfiai folyamatokra következők jellemzőek:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága, a kedvezőtlen mortalitása adatok elsősorban a férfilakosságot érintik,
- a nők születéskor várható élettartama hosszabb.

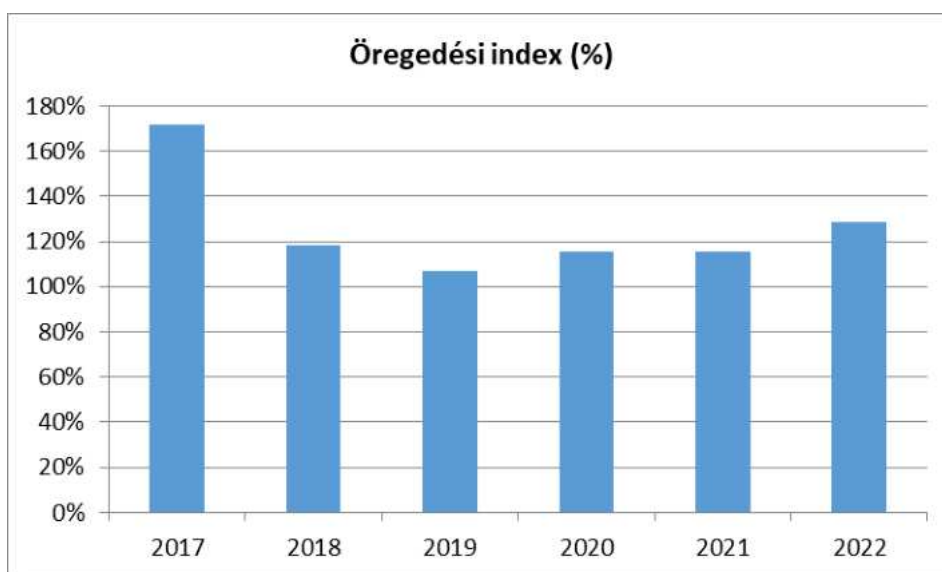
Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrend- szeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések.

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korral előrehaladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya. Kisbudméron az egyedül élő idősök aránya magas.

Az önkormányzat a falugondnokon keresztül igyekszik figyelemmel kísérni a helyi idősök helyzetét. Szükség szerint bevásárlásban, gyógyszerbeszerzésben is segítséget nyújt. Az önkormányzat a közfoglalkoztatottakat is igyekszik az idősök gondozásába bevonni. Gyakori, hogy ők gondoskodnak a téli tüzelőről, fűtésről is.

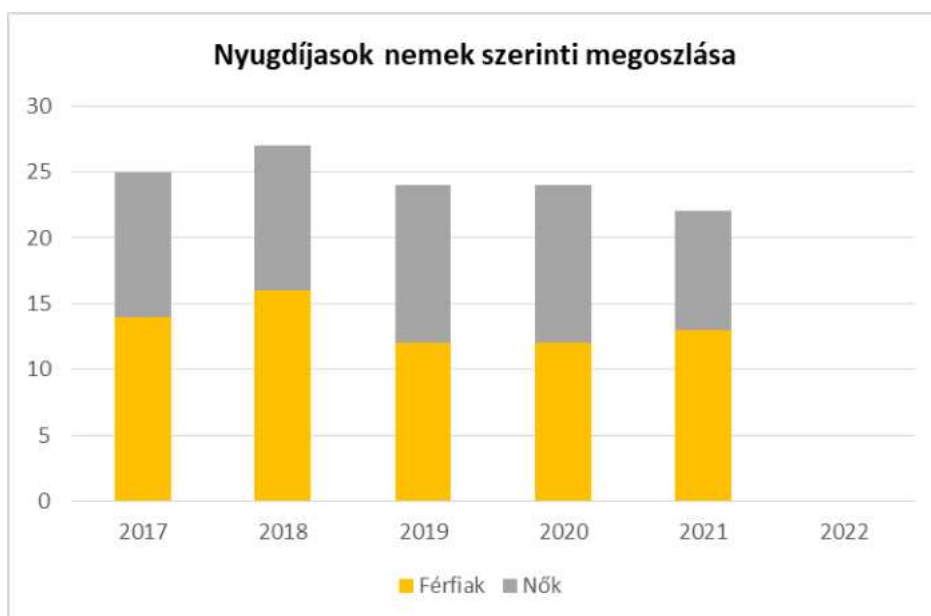
6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	12	7	171,43%
2018	13	11	118,18%
2019	15	14	107,14%
2020	15	13	115,38%
2021	15	13	115,38%
2022	18	14	128,57%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

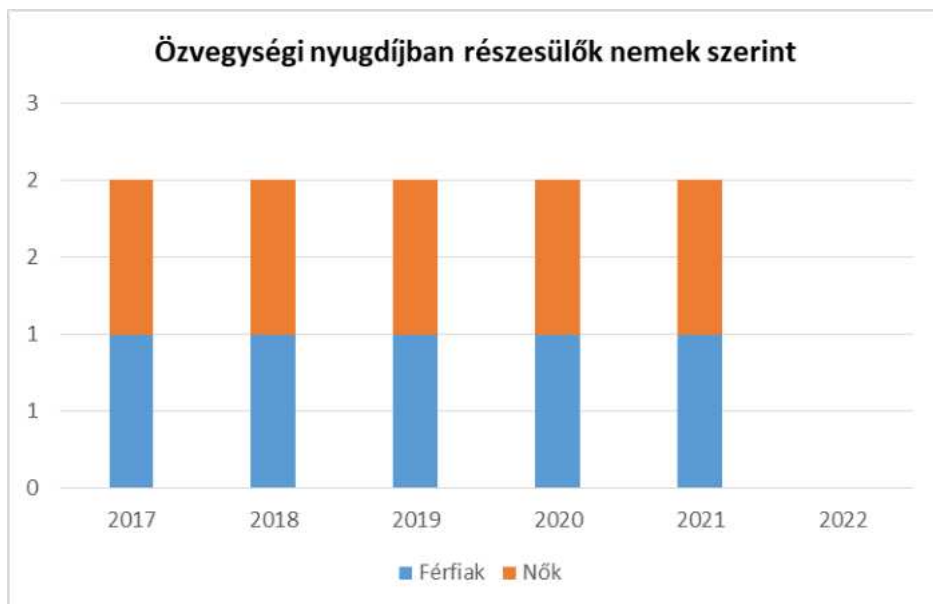
6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	14	11	25
2018	16	11	27
2019	12	12	24
2020	12	12	24
2021	13	9	22
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	0	0	4	5	1	1	0
2018	0	0	5	5	1	1	0
2019	0	0	4	5	1	1	0
2020	0	0	4	4	1	1	0
2021	0	0	6	2	1	1	0
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR,
KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetük miatt szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre az elsődleges munkaerő-piacon nagyon kevés esély van, legfeljebb ha valamilyen speciális szaktudással rendelkeznek.

Arról, hogy a településen élő 55 év feletti korosztály hány százaléka foglalkoztatott nincsenek pontos adatok, így arra vonatkozóan, hogy mekkora a gazdasági aktivitásuk nem tudunk pontosan adni.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresőik száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	7	9	9	15	11	11
41-45 év (TS 042)	Fő	0	1	2	1	0	0
	%	0,00%	11,11%	22,22%	6,67%	0,00%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	0	1	0	3	3	1
	%	0,00%	11,11%	0,00%	20,00%	27,27%	9,09%
51-55 év (TS 044)	Fő	1	3	2	1	0	0
	%	14,29%	33,33%	22,22%	6,67%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	0	0	0	1	3	2
	%	0,00%	0,00%	0,00%	6,67%	27,27%	18,18%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0	0	1	1	3	2
	%	0,00%	0,00%	11,11%	6,67%	27,27%	18,18%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időszak, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az idős korosztály foglalkoztatásának elősegítését célzó programok a településen nincsenek.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Az 55 év feletti munkanélküliek száma megemelkedett. Ennek oka nem elemezhető adatgyűjtésekből. Az önkormányzat a közfoglalkoztatásban bevonja az 55 év felettieket is, az életkor nem zárja ki őket a foglalkoztatásból.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

A személyes gondoskodást nyújtó, időseket érintő szociális ellátásokat az önkormányzat a kötelezően ellátandó feladatai között biztosítja. A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakóközösségükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból, vagy más okból származó problémáik megoldásában. Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában gondozza.

A házi segítségnyújtása feladata a településen élő életvitelükhöz szükséges segítségnyújtása mindazoknak az időskorú személyeknek, pszichiátria betegeknek, valamint szenvedélybetegeknek, akik állapotukból adódóan az önálló életvitelükkel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, mivel önmagukat ellátni csak részben képesek, a családi gondoskodást nélkülözik, és róluk senki nem gondoskodik. Továbbá azok az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyek, akik bentlakásos intézményi elhelyezésre várakoznak.

A házi segítségnyújtás szolgáltatása munkanapokon hétfőtől péntekig, 7-15 óráig vehető igénybe.

A házi segítségnyújtás keretébe tartozó gondozási tevékenység különösen:

- a klienssel a segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása
- az orvos előírása szerinti alapvető ápolási feladatok ellátása
- segítségnyújtás az ellátott háztartásának vitelében
- közreműködés a személyi és lakókörnyezeti higiéné megtartásában
- segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőnek a környezetével való kapcsolattartásában
- segítségnyújtás az ellátottat érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében, a kialakult veszélyhelyzet elhárításában
- az ellátást igénybe vevő segítése a szociális ellátásokhoz való hozzájutásban
- bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítése
- együttműködés az egészségügyi és szociális alap-és szakellátást nyújtó intézményekkel.

A szolgáltatásért térítési díjat kell fizetni. A szolgáltatásvezető a mindenkor térítési díjakról, illetve azok változásairól írásos értesítést küld az ellátott, illetve törvényes képviselője részére. A térítési díj összegét helyi rendelet szabályozza.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, olyan saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló időskorú, valamint fogyatékos személyek részére nyújt ellátást, akik a készülék használatára képesek. A jelzőrendszeres házi gondozás célja, a szolgáltatást igénybe vevő biztonságos életvitelének fenntartása otthonában. A jelzőrendszeres gondozás a hét minden napján 24 órában működik. A készülékek száma 6 db, de szükség szerinti bővíthető.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást igénybe veheti:

- az egyedül élő 65 év feletti személy,
- az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy
- a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy,
- akinek egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

A szakosított ellátás keretében működik az idősek otthona Bólyban, mely társulás településein élő, elsősorban nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek ad teljes körű ellátásra lehetőséget. Az idősek otthona 2012-2023 közötti időszakot vizsgálva teljes kihasználtsággal működött.

Az intézmény teljes körű ellátást biztosít az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászorult személyek részére.

A három épületszárnyból álló, akadálymentesített épület 39 apartmanja 55 fő befogadására képes. Valamennyi lakrészben fürdőszoba, WC, teakonyha áll rendelkezésre.

Az idős jelentkezők és hozzátartozóik a következő ellátási formák közül választhatnak:

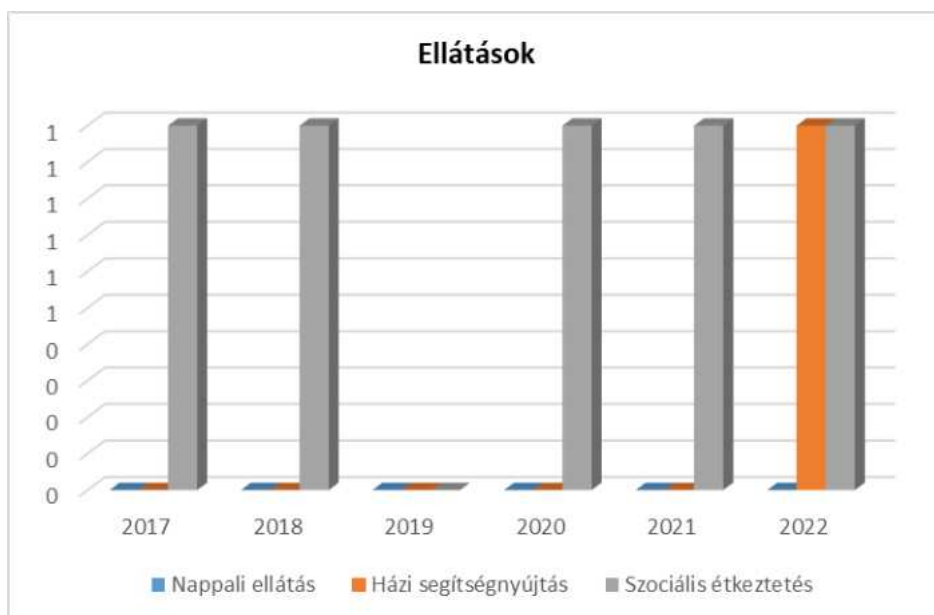
- Alapszintű ellátás (Két-, vagy három fős apartman)
- Emelt szintű ellátás (Egyszeri lakásmegváltással és havi térítési díj befizetésével jogosult a lakó, vagy házaspár egy önálló apartmanra)
- Gondozási szükséglet-vizsgálat nélküli ellátás (Olyan érdeklődők számára, akik a négy órás gondozási szükségletet nem érik el).

A helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás kiemelkedő. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a közelben minden állampolgára részére biztosított. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedéseket is biztosít.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2017	12	0	0	1
2018	13	0	0	1
2019	15	0	0	0
2020	15	0	0	1
2021	15	0	0	1
2022	18	0	1	1

Forrás: TelR, KSH
Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A településen élő idős lakosság számára a szabadidő hasznos eltöltésére programokat csak a helyi önkormányzat nyújt. A települési önkormányzat az idősek részére évente több alkalommal biztosítja egyházi eseményekre történő eljutást – járművet biztosít-, igény esetén színházlátogatást szervez, illetve nyílt napokon a bolyi idősek klubjába szervez látogatást. Évente két-három esetben sporteseményekre szervez közös utat. (Bóly, Mohács, Pécs) Az önkormányzat minden évben megrendezi az idősek napját, amikor egy műsoros vacsora estét szervez az idősek részére.

b) idősek informatikai jártassága;

Az idősek informatikai jártasságának elsajátítása érdekében heti 3 alkalommal internetes klubot működtet ingyenesen. A klubot az önkormányzat saját forrás terhére működteti. Az idősek közül a rendszeres látogatók száma alkalmanként 1-2 fő.

d) a generációk közötti programok.

Az önkormányzat által szervezett programok a település minden korosztályát meg kívánják szólítani. Fontos számunkra, hogy a rendezvények alkalmával az idősök számára is minőségi szórakozási/kikapcsolódási lehetőséget tudjuk biztosítani.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősök egy része számára már elérhető az internet világa. Arra vonatkozóan azonban, hogy a településen élő idősök hány százaléka rendelkezik informatikai ismeretekkel pontos adatunk nincs. Arról sincs pontos adatunk, hogy az idősebb korosztály mennyire képes kihasználni az internet által nyújtott lehetőségeket.

Az alapszolgáltatások megszervezésével az önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban, és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi és mentális állapotukból, vagy más okból származó problémáik megoldásában. Az alapszolgáltatások keretében azonban nem mindenki számára biztosítható a megfelelő szintű ellátás ezért az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről szakosított ellátás keretén belül kell gondoskodni.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas az egyedül élők aránya.	Az aktivitást megőrző programok, szolgáltatások szervezése.
A férfi lakosság morbiditási adatai magasak.	Szűrőprogramok szervezése kifejezetten az idős korosztály igényeinek szem előtt tartásával.
A település akadálymentesítése még nem teljes mértékben megoldott.	Akadálymentesítés folytatása, minden téren.
Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége.	Generációs programok szervezése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja. (Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. tv. 4.§; továbbiakban: Fot.)

Az államnak, a társadalom szervezeteinek és tagjainak oly módon kell tevékenységüket végezni, hogy az ne okozhasson olyan károsodást, amely fogyatékossgá kialakulásához vezet, illetve olyan körülményeket kell létrehozni, amelyben a fogyatékos emberek képesek lesznek teljesebb életre és a fogyatékossgukból fakadó terheik csökkenthetőek.

Magyarországon a fogyatékkal élő emberek és családjaik az egyik legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, mindennapi életük során ezernyi tényező hátráltatja a boldogulásukat. Ezért kiemelkedő fontossággal bír a minőségi közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális ügyek, közlekedés stb.) egyenlő hozzáféréseinek megteremtése.

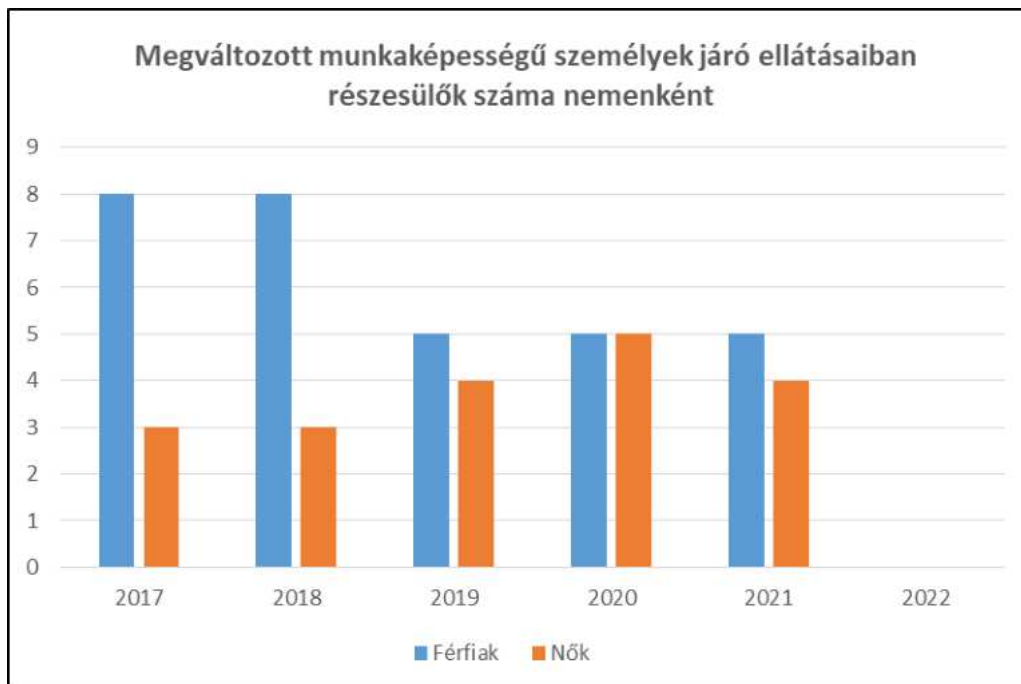
Megváltozott munkaképességűnek tekinthető az a személy, aki veleszületett, balesetből, vagy betegségből kifolyólag nem képes olyan módon vagy mértékben elvégezni a rá bízott feladatokat, mint a hozzá korban, nemből, képzettségben hasonló személyek általában.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Településünkön az egészségügyi állapotból eredő munkaerőpiaci hátrány mind a férfiakat, mind a nőket egyaránt érinti. A vizsgált időszakban a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nem változott. Ennek oka lehet, hogy olyan egészségügyi gondokkal küzdenek, amely miatt nem tudnak visszatérni a munka világába.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	8	3	11
2018	8	3	11
2019	5	4	9
2020	5	5	10
2021	5	4	9
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) fogyatékkal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedési eszközök használata is nehezíti helyzetüket.

A településen fogyatékkal élők közül mindenki ellátással rendelkezik. Az önkormányzat számukra is szociális étkeztetésben való részvételt biztosít, valamint önkormányzati támogatásban (lakásfenntartási támogatás, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, rendkívüli települési támogatás) is részesülhetnek. Foglalkoztatásuk nem megoldott a településen, az elmúlt év óta az önkormányzat nem foglalkoztat fogyatékkal élőket. Ennek nem az az oka, hogy hátrányosan megkülönböztetné a település vezetősége őket, hanem nem volt rá igény.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A rehabilitációs hozzájárulás egy több mint 20 éve létező, közvetett foglalkoztatást segítő adó, amely a 25 fő feletti munkavállalói létszámmal rendelkező munkaadók legfontosabb pénzügyi ösztönzője a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása során. Ugyanis, ha a foglalkoztatottak tárgyévi átlagos statisztikai állományi létszáma egy szervezet esetében a 25 főt meghaladja, és ha ebből a megváltozott munkaképességű munkavállalók száma nem éri el a létszám 5 %-át (kötelező foglalkoztatási szint), akkor a minimálbér összegének kilencszeresével megegyező rehabilitációs hozzájárulást kell fizetnie a munkaadónak.

A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter megváltozott munkaképességű munkavállalók rehabilitációs célú tartós, vagy tranzit foglalkoztatásának támogatására minden évben pályázatot tesz közzé.

A támogatási rendszer ellenére még kevés vállalkozás/vállalat foglalkoztat megváltozott munkaképességű munkavállalókat. A vállalkozások alig egyharmada vesz részt a rehabilitációs foglalkoztatásban.

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet 2021 évben végzett kutatása alapján a következőket állapítottak meg:

„A vizsgálatba a legalább 10 főt foglalkoztató vállalkozásokat vontuk be. A válaszoló vállalkozások 33 százaléka foglalkoztat legalább egy fő megváltozott munkaképességű munkavállalót, legnagyobb arányban az 50–249 fős (62 százalék) és a több mint 250 főt (80 százalék) foglalkoztató nagyvállalatok, a gazdasági ágazatokat tekintve elsősorban a feldolgozóipari cégek (49 százalék), tulajdonszerkezet szerint pedig a külföldi (rész)tulajdonban álló vállalatok (44 százalék). A foglalkoztatottak összesített létszámához viszonyítva ugyanakkor mindösszesen a munkavállalók 0,8 százaléka megváltozott munkaképességű, arányuk a 26–49 fős vállalkozásoknál (2,7 százalék), a kereskedelmi vállalatoknál (1,7 százalék) és a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégeknél (1,5 százalék) a legmagasabb.

A 25 főnél nagyobb, megváltozott munkaképességű munkavállaló(ka)t is foglalkoztató cégek mintegy kétharmada (66 százalék) fizet rehabilitációs hozzájárulást – ők azok, akik bár részt vesznek a rehabilitációs foglalkoztatásban, még nem érik el az 5 százalékos kötelező foglalkoztatási szintet.

A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató cégek leginkább a társadalmi felelősségvállalást (67 százalék) és a rehabilitációs hozzájárulás megfizetése alóli mentességet (54 százalék) nevezték meg fontos motivációs tényezőnek a rehabilitációs foglalkoztatással kapcsolatban – előbbi a 250 főnél több munkavállalót foglalkoztató nagyvállalatoknál (71 százalék), míg utóbbi a 26–49 fős vállalkozásoknál (64 százalék) a leghangsúlyosabb tényező.

A jelenleg még egyetlen megváltozott munkaképességű munkavállalót sem foglalkoztató válaszadó cégek 44 százaléka vélekedik úgy, hogy a jövőben élne a rehabilitációs foglalkoztatás lehetőségével.”

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Az önkormányzathoz nem érkezett bejelentés a foglalkoztatás terén megjelenő hátrányos megkülönböztetésről

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Önálló életvitelt támogat a bolyi Fogyatékos Személyek lakóotthona. Az otthonban a gondozottak magas szintű ápolása mellett egyre inkább előtérbe kerül a fejlesztésük, képzésük, foglalkoztatásuk. A környező települések a bolyi otthont vehetik igénybe. A településen nincs önálló életvitelt támogató intézmény, illetve szolgáltatás.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A szociális ellátásokat igénybe vevők között jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban csak az alanyi jogon közgyógyellátásban részesülők, súlyos mozgáskorlátozottak közlekedési támogatásában, súlyos fogyatékos hozzátartozó ápolása címén, részesülőkre vonatkozóan rendelkezünk.

A gyermekeket tartós betegségük okán magasabb összegű családi pótlék illeti meg. 2019. január 1-től a tartósan beteg gyermeküket otthon ápolók számára új ellátási forma került bevezetésre, a GYOD. Az ellátás összege 2022-ben elérte a minimálbér érvényes összegét. A gyermekek otthongondozási díja egyidejűleg csak egy gyermekre tekintettel folyósítható, de a havonkénti összeg másfélszerese illeti meg a szülőt, ha a szülő több olyan gyermekéről is gondoskodik, akik után egészségi állapotuk alapján GYOD megállapítható lenne.

A szociális ellátások folyósításáról a benyújtott kérelmek alapján az illetékes kormányhivatalok, illetve a járási hivatalok döntenek.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A falugondnoki szolgálat alapvető feladata, hogy a lakosság számára elérhetővé tegye az egészségügyi és rehabilitációs ellátásokhoz történő hozzáférést. A falugondok felméri az igényeket és azok alapján végzi az egészségügyi intézménybe történő szállítást. A szolgáltatást a település lakosai térítésmentesen vehetik igénybe.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt feladata az önkormányzatnak az akadálymentesítés, melynek betartásáért az építésügyi hatóság felel. A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése csak pályázati források elnyerése esetén lehetségesek. A polgármesteri hivatal és az orvosi rendelő fizikai akadálymentesítése még nem történt meg.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A fizikai akadálymentesítés a településen jelentős mértékben elmaradt a környékbeli településekétől. Csak a Kultúrház épülete akadálymentes.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzati tulajdonban lévő épületek, ingatlanok egyike sem akadálymentes teljesen. Nem akadálymentes a polgármesteri hivatal, az orvosi rendelő, a könyvtár, és számítógépes klub. A kereskedelmi egység (vegyesbolt) sem akadálymentes. A településen telephellyel illetve egyéb tevékenységet végző munkahelyekről nincs adatunk

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Az Önkormányzat tulajdonát képező intézmények, járdák, zöldterületek felújítása során gondoskodik a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról. Az akadálymentesítés teljes mértékű biztosítására csak állami forrás biztosítása esetén van lehetőség, annak ellenére, hogy kötelező önkormányzati feladat.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Nincs ilyen intézmény a településen. Fogyatékosok nappali intézménye szintén Bólyban található. Ez az ellátás elérhető a közeli települések számára is.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A településen hátránykompenzáló juttatásban vagy szolgáltatásban nem részesült fogyatékkal élő személy.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Településünkön kifejezetten a fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok nem működnek. Ugyanakkor a települési és nemzetiségi önkormányzat által megvalósuló programok a lakosság minden korosztályához, csoportjához próbálnak eljutni, mindenkit be szeretnének vonzani.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Konkrét adataink e téma kapcsán nincsenek, de tapasztalataink alapján feltételezhetjük, hogy nincs olyan társadalmi probléma, mely községünkben fokozottabban érintené a fogyatékossgal élők csoportját, mint más településeken, vagy országos szinten. Nem talákoztunk olyan esettel az elmúlt időszakban, amikor egy fogyatékossgal élő személyt bármilyen atrocitás, vagy különös nehézség ért volna helyben.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az akadálymentes környezet a településen még nem 100%-os.	A fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, info- kommunikációs akadályok megszüntetése. A lakókörnyezet akadálymentesítését támogató programok kidolgozása.
Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek, vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek, vagy fogyatékoszt ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszegítő csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.	A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget. Lehetőségek: közterületen térítésmentes WIFI szolgáltatás, képzések szervezése (db), olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti.

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A település több épületében nem megoldott az akadálymentesítés	Épületek akadálymentesítése.
Orvosi ellátás feletétele nem felelnek meg a 21. század követelményeinek	Orvosi rendelő felújítása
Az önkormányzat tulajdonát képező épületek energetikai szempontból elavultak	Energetikai korszerűsítés
A településen nem működik élelmiszer bolt, így a mindennapi alapvető élelmiszerek beszerzése nehezen megoldott.	Üzlethelyiség kialakítása
Az aktív kikapcsolódás helyszíneinek fejlesztése szükséges	Önkormányzati halastó és területének fejlesztése
AZ önkormányzat nem rendelkezik bérlakás állománnyal	Önkormányzati belakások építése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A településen Polgárőr Egyesület működik elsősorban a település és a lakosság közbiztonság érzetének javítása, és a közbiztonság javítása érdekében. Emellett ellát közösségszervezési funkciót is. A Kisbudmérért Alapítvány csak formálisan működik, tényleges tevékenységet nem végez. Más civil szervezet, informálisan sem működik a településen. Az egyházi élet is minimális. A település zöme katolikus vallású, de szentmise is csak heti egy alkalommal van. Önkéntes munka szervezésére nem került sor, és a karitatív jellegű támogatásokon kívül (Baptista szeretetszolgálat csomagosztás, Máltai Szeret Szolgálat ruhaosztás, nincs más jellegű közösségi, partneri együttműködés

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Kisbudmér Községben nem alakult nemzetiségi önkormányzat. A nemzetiségi önkormányzatok jogszabályban meghatározott kötelező és önként vállalt feladatainak teljesítését a két roma települési önkormányzati képviselő próbálja érvényesíteni. Elsődleges feladatuknak tekintik a roma nemzetiségi hagyományok ápolását, a kultúra megismertetését a községben élő lakossággal, külön figyelmet fordítva a jövő nemzedékére.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Kisbudmér Község Önkormányzata az 1990-es évektől folyamatosan kereste a lehetőséget az önkormányzati feladat ellátások megszervezéséhez szükséges együttműködési formák kialakítására. Ennek keretében a Mohácsi, Bólyi, Borjádi székhellyel működő intézmények társulási formában történő működtetéséhez csatlakozott, melyek ez által szolgáltatásaikat a környező településeken élők számára is biztosítani tudták. Első lépésként az általános iskola, majd az óvoda, szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások kerültek társulási formában megszervezésre. Ezeken felül mára már a hétközi-hétféti orvosi ügyelet és a kéményseprő-ipari közszolgáltatás is társulásba szerveződik.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Kisbudmér községben nem működik nemzetiségi önkormányzat.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A településen nincs olyan civil szervezet, mely a célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenységet végez.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A településen működő vállalkozások lehetőségeikhez mérten támogatják, segítik a falu közös rendezvényeinek megszervezését. A településen működő alapítvány, civil szervezet támogatási kérelmeit megpróbálják pozitívan segíteni vagy pénzbeli vagy természetbeni módon. Együttműködnek az általános iskola, az óvodával és az egyházakkal és civil szervezetekkel. Közvetett módon az önkormányzat részére befizetett adójuk is e célokat mozdítja elő.

A településen a katolikust egyház munkálkodik, mely tevékenysége során aktivizálja a lakosságot. A civil szerveződések mellett fontos szerepük van az oktatási intézmények szülői munkaközösségének is.

A partneri viszony alakult ki az önkormányzat és a civil szervezetek között. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken, közösségi és kulturális programokon, aktívan részt vesznek a szervezetek.

Az önkormányzat a költségvetési rendeletében szabályozottak szerint támogatja a helyi civil szervezeteket.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzeti önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A helyzetelemzés előkészítésében részt vettek a községben dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek. Módszere az online, valamint a személyes kapcsolattartásra, az egyes célcsoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd a program tervezet véleményezésére koncentrált. A tervezet az Önkormányzat hirdetőtábláján és honlapján közzétételre került, így a lakosság is véleményt mondhat.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Az elkészült HEP-et a képviselő-testület elfogadása után nyilvánosságra kerül. A honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A munkanélküliek számára nagy hátrányt jelent az alacsony iskolai végzettség, nem megfelelő képesítés, valamint a digitális írástudás hiánya. A település lakosságának egészségügyi állapotáról eddig nem készült átfogó tanulmány.	A felnőttképzési intézményekkel, valamint a munkaügyi központtal együttműködve képzési terv kidolgozása. Informatikai tanfolyamok szervezése. A lakosság egészségi állapotának felmérése, szűrőprogramok szervezése. Egészségtudatos életmód kialakítása a felnőtt lakosság körében.
Gyermekek	Területi demográfiai mutatók alapján csökken a gyermekek száma.	A gyermekek, ill. családok helyben tartása megfelelő színvonalú intézményekkel, megfelelő támogatásokkal érhető el
Idősek	A férfi lakosság morbiditási adatai magasak. Magas az egyedül élők aránya.	Szűrőprogramok szervezése kifejezetten az idős korosztály igényeinek szem előtt tartásával. Az aktivitást megőrző programok, szolgáltatások szervezése.
Nők	Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedése nehéz A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	Képzésekhez való elérhetőség elősegítése, tájékoztatás a képzési lehetőségekről Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek kezelése, játszótér kialakítása, felújítása

Fogyatékkal élők	Az akadálymentes környezet a településen még nem 100%-os.	A fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, info-kommunikációs akadályok megszüntetése. A lakókörnyezet akadálymentesítését támogató programok kidolgozása.
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	A település több épületében nem megoldott az akadálymentesítés. Orvosi ellátás feletétele nem felelnek meg a 21. század követelményeinek Az önkormányzat tulajdonát képező épületek energetikai szempontból elavultak A településen nem működik élelmiszer bolt, így a mindennapi alapvető élelmiszerek beszerzése nehezen megoldott. Az aktív kikapcsolódás helyszíneinek fejlesztése szükséges AZ önkormányzat nem rendelkezik bérlet állománnyal	Épületek akadálymentesítése. Orvosi rendelő felújítása Energetikai korszerűsítés Üzlethelyiség kialakítása Önkormányzati halastó és területének fejlesztése Önkormányzati belakások építése

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a közösség életében aktívan részt vesznek. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők szociális helyzetét erőnkhez mérten folyamatosan tudjuk javítani.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek pozitív jövőképeinek kialakítását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősekre, mert múlt nélkül nincs jövő.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetében az egyenlő esélyek megteremtésében való részvételt.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők közösségbe történő integrálására.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Akadálymentes település	Az akadálymentes környezet nem 100 százalékban megoldott	A Polgármesteri Hivatal, Orvosi rendelő akadálymentesítése	Gazdasági program Költségvetés	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Középületek akadálymentesítésére irányuló pályázatokban való részvétel, megvalósítás	Képviselő - testület	2029. 12. 31. (hétfő)	Akadálymentes középületek számának növekedése	Pénzügyi	Hosszútávon fenntartható	nincs
2	Egészségügyi ellátás fejlesztése	Az orvosi rendelő nem felel meg teljes mértékben a 21. század követelményeinek.	Orvosi rendelő felújításával az ellátás színvonalának emelése.	Költségvetés, gazdasági program	Új Roma Stratégia (2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Orvosi rendelő felújítása.	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Felújított orvosi rendelő.	Pályázati forrás.	Felújítást követően folyamatosan fenntartható.	nincs

3	Energetikai korszerűsítés	Az önkormányzat tulajdonát képező ingatlanok energetikai szempontból elavultak.	Az önkormányzati ingatlanok energetikai korszerűsítése.	Költségvetés, gazdasági program	Új Roma Stratégia (2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)	Épületek energetikai korszerűsítése (szigetelés, fűtés korszerűsítés, napelemes rendszer kiépítése)	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Felújított épület, épületrész száma.	Pályázati forrás	megvalósulást követően folyamatos	nincs
4	Települési szolgáltatások bővítése	A településen nem működik bolt, ezáltal a mindennapi élethez szükséges alapvető élelmiszerek beszerzése nehézkes.	A településen élők számára a mindennapi bevásárlás megkönnyítése.	Költségvetés, gazdasági program	Új Roma Stratégia (2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)	Üzlethelyiség kialakítása	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Kialakított üzlethelyiség	Pályázati forrás.	Megvalósítás követően, a megfelelő üzemeltető megtalálása esetén folyamatos.	nincs
5	Bérlakás építés, kialakítás	Az önkormányzat nem rendelkezik	Bérlakások kialakítása, mely lehetőséget terem	Gazdasági program	Új Roma Stratégia (2019-2030) Nemzeti Ifjúsági	Bérlakások építése, kialakítása	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Épített, kialakított bérlakások száma	Pályázati forrás	Megvalósítást követően	nincs

		bérlakásokkal.	a településen letelepedni kívánók bevonására.		Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)						folyamatos	
6	Rekreációs tevékenységek helyszínének biztosítása	Az önkormányzat tulajdonát képező halastó és annak környezete felújításra szorul.	A településen élők számára olyan terület biztosítása, mely hozzájárul a szabadidős tevékenységek minél hatékonyabb eltöltéséhez.	Költségvetés	Új Roma Stratégia (2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Halast és környékének felújítása	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Elvégzett felújítási munkák.	Pályázati forrás	Megvalósítást követően folyamatos.	nincs

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

1	Képzés szervezés, támogatott képzésbe bevonás	A munkanélküliek számára nagy hátrányt jelent, az alacsony iskolai képzettség, vagy a nem megfelelő képzetés	Megfelelő szintű és megfelelő minőségű képzésekkel, könnyebbé válhatna az elhelyezkedés	Gazdasági program Közfoglalkoztatási koncepció Költségvetés	Új Roma Stratégia(2019-2030) „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)	Képzések helyi megszervezése Támogatott képzések felkutatása Pályázatok figyelemmel kísérése	Képviselő - testület	2029. 12. 31. (hétfő)	regisztrált munkanélküliek csökkenése, tényleges elhelyezkedések növekedése	Humán - pénzügyi	fenntartható hosszútávon	nincs
2	Egészségügyi állapotfelmérés,	A település lakosságának	Tanulmány, kimutatás, a	Gazdasági program	„A nők szerepének erősítése a	A lakosság egészségi állapotának	Képviselő -	2029. 12. 31.	Kevesebb egészségkárosodott	Humán, pénzügyi,	Hosszútávon	nincs

	egészségügyi állapot javítása	egészségi állapotáról nincsen átfogó tanulmány, és települési egészségprogram.	lakosság egészségügyi állapotáról. Kisbudmér egészségügyi programjának elkészítése	Költségvetés	családban és a társadalomban” (2021–2030) Új Roma Stratégia (2019-2030)	felmérése, szűrőprogramok szervezése. Egészségtudatos életmód kialakítása a felnőtt lakosság körében. Komplex egészségügyi program létrehozása	testület	(hétfő)	lakosság, több munkaképes aktív korú lakosságszám elérése	technikai	fenntartható	
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Megfelelő kapcsolat köznevelési és gyermekvédelmi intézményekkel	A köznevelési rendszer átalakításával, az önkormányzat fenntartói státusza megváltozott. Kevesebb információ jut el az önkormányzathoz.	Megfelelő és folyamatos kapcsolat a köznevelési intézményekkel	Gazdasági program Költségvetés	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)	Megfelelő kommunikációs csatornák kialakítása az iskolával óvodával, gyámhivatallal a településen élő gyermekek tekintetében	Képviselő - testület Önkormányzati Hivatal	2029. 12. 31. (hétfő) Elektronikus kapcsolattartás kiépült.	Több információ az esetlegesen a gyermekek körül kialakult problémákról, veszélyeztetettségéről.	Humán	Hosszútávon fenntartható	nincs
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Képzés szervezés	Az alacsony iskolai végzettség vagy a nem megfelelő képzettség miatt nehéz a nők elhelyezkedése, munkavállalása.	Nők elhelyezkedési esélyeinek javítása	Gazdasági program, költségvetés	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)	Képzések, képzési támogatások lehetőségeinek felkutatása, képzésben részvétel támogatása	Képviselő - testület	2029. 12. 31. (hétfő) Foglalkoztatási osztállyal való együttműködés.	Női munkanélküliek számának csökkenése	Humán, pénzügyi	Hosszútávon fenntartható	nincs
2	Szabadidős programok szervezése az anyák részére	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek kezelése, játszótér kialakítása.	A településen élő anyák részére olyan programok és helyszínek kialakítása, mely segítséget nyújthat a kapcsolat teremtésben és a kikapcsolódásban.	A képviselő-testület mindenkori költségvetési rendelete.	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Új játszótér kialakítása.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Kialakított játszótér és üzembe helyezett eszközök száma.	Pályázati forrás.	Megvalósulás esetén folyamatosan fenntartható.	nem releváns
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Aktív időskor	Magas az egyedül élő idős személyek aránya. Idősek	A településen élő idős lakosság elszigeteltségének	Gazdasági program Költségvetés	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-	Az idősek részére, rendszeres programok, összejövetelek,	Képviselő - testület	2029. 12. 31. (hétfő) Önkormányzat által szervezett	Programokon részt vevők számának növekedése	Humán, pénzügyi, technikai	Közép távon fenntartható	nincs

		elszigeteltek.	megszüntetése.		2024)	kirándulások szervezése.		rendezvények.				
2	Szűrőprogramok szervezése az idős korosztály számára	Az idős, főként férfi lakosság morbiditási adatai magasak. Idősek nem jutnak el a megfelelő szűrővizsgálatokra.	Az idős korosztály egészségügyi állapotának javítása, betegségek kiszűrése, megelőzése	Egészségügyi program, Gazdasági program, költségvetés	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	A háziorvos bevonásával egészségfelmérések elvégzése, egészségprogram kialakítása, szűrőprogramok megszervezése	Képviselő - testület háziorvos	2029. 12. 31. (hétfő) Falugondnoki szolgálat.	szűrőprogramokon részt vettek arányának növekedése	Humán, pénzügyi	Hosszútávon fenntartható	nincs

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

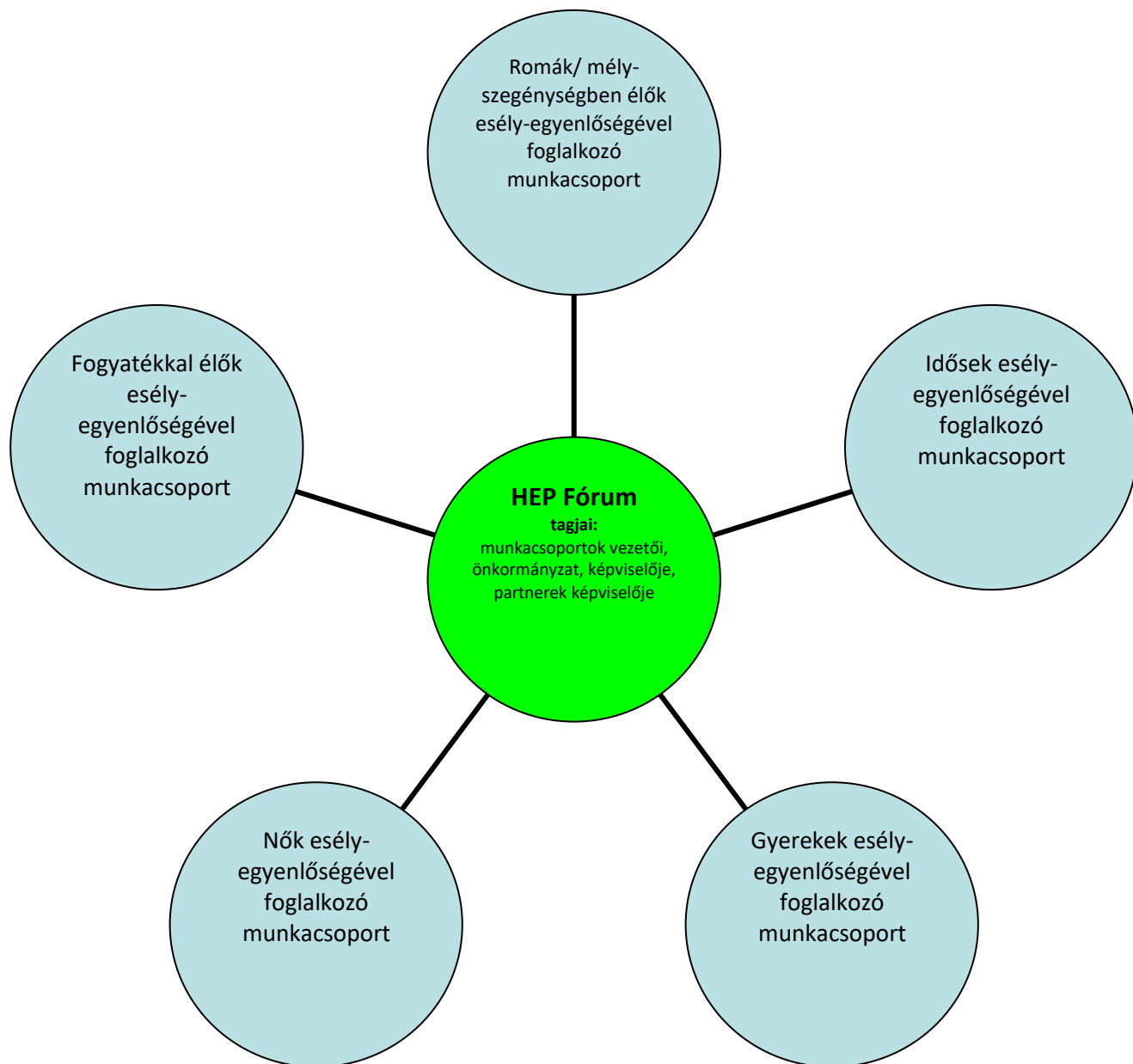
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Kisbudmér község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Kisbudmér község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 23/2024. (VI. 20.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum Kisbudmér, 2024. 06. 20.

Aláírás

Kisbudmér Községi Önkormányzat Képviselő - testülete
7756 Kisbudmér, Kossuth u. 13.

K I V O N A T

Kisbudmér Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 2024. június 20. napján
megtartott nyilvános ülésén készült jegyzőkönyvéből

Kisbudmér Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 23/2024.(VI.20.) Határozata:

Helyi Esélyegyenlőségi Program megállapítása

Kisbudmér Községi Önkormányzat Képviselő-testülete az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény alapján, figyelembe véve, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Kormányrendelet rendelkezéseit, elfogadja Nagybudmér Községi Önkormányzat 2024-2029. időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját. *(jegyzőkönyv melléklete szerinti tartalommal)*

A Képviselő-testület megbízza a polgármestert, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot a helyben szokásos módon hirdesse ki.

Határidő: 2024. június 30.

Felelős: Kelemen Ferenc polgármester

K.m.f.

Kelemen Ferenc s.k.
polgármester

dr. Kosztolányi Zsolt s.k.
jegyző

Kiadmány hitelül:

dr. Varga Boglárka
osztályvezető

Kisbudmér Községi Önkormányzat Képviselő - testülete
7756 Kisbudmér, Kossuth u. 13.

K I V O N A T

Kisbudmér Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 2026. június 24. napján
megtartott nyilvános ülésén készült jegyzőkönyvből

Kisbudmér Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 31/2026.(VI.24.) Határozata:

Helyi Esélyegyenlőségi Program (2024-2029.) felülvizsgálata

Kisbudmér Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályiról szóló és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011.(XII.27.) Korm. rendelet 6.§ (3) bekezdés a) pontja alapján a 2024. június 20. napján elfogadott Kisbudmér Községi Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programját a 2003. évi CXXV. törvényben foglaltaknak megfelelően áttekintette és felülvizsgálta, azt hatályában fenn tartja.

A Képviselő-testület megbízza a polgármestert a Helyi Esélyegyenlőségi Programmal kapcsolatos jogszabályi feladatok ellátásával.

Határidő: folyamatos

Felelős: Kelemen Ferenc polgármester

K.m.f.

Kelemen Ferenc s.k.
polgármester

dr. Kosztolányi Zsolt s.k.
jegyző

Kiadmány hitelül:

dr. Varga Boglárka
osztályvezető